Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1086 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 22 ՍԵՊՏԵՄ. 1902 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԳԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

20, Պապը Ալի ճատտէսի, 20

Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه سورهاناك غزته‌سی
صاحب امتیازی د. جیوه‌لك
باب عالی جاده‌سی نومرو ٢٠

DIRECTION DU JOURNAL ARMÉNIEN
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած որեւէ գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆրք. 22
6 » » » 11

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ
ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՅ
10էն, 20էն եւ 30էն

ԾԱՆՈՒՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ:

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ
Արշալոյսին

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԿՆՈՋԱԿԱՆ ԱՊԵՐԱԽՏՈՒԹԻՒՆ

Տիկին. Զիջեամ յայտնելնիդ աւելորդ է: Ապերախտ գտնուեցաք ինծի դէմ, բայց կատարելապէս ներած եմ արդէն. որովհետեւ ինչ որ ըրիք, յանցաւորը ձեր սիրտը, ձեր կամքը չէր, այլ ձեր ուղեղը, այսինքն դաստիարակութեան պակասութիւնը. և ո՛րչափ աւելորդ աշխատանք մըն է ձեզի գլխուն բաներ ջանալու համար խելքի բառարանը ձեռքն ու վրայ ընել, քանի որ այդ միեւնոյն դաստիարակութեան պակասութիւնը, գործելով ապերախտ պէտք ընէ ձեզ, եթէ ոչ ինծի, գոնէ ուրիշներու դէմ ապահովաբար. որովհետեւ ամէն բանէ գէշը ալ է բնութեամբ, և գուցէ աւելի հետեւանքն է որ դաստիարակութեան պակասութեան հետ ապերախտութիւն ալ ունիք.

Այսչափ տաեն լուռ կենալէդ ետքը, անցեալ ապերախտութիւնները յիշելով մեկեն ի մէկ ինծի գրած նամակ մը գրելուդ կը զարմանայի արդէն, թէ իմ ծառայութեանս պէտք զգալով կրկին անգամ ինծի դիմած, և խնդրած էք որ անցեալը մոռնամ.

Ճիշդ գուշակածիս պէս եղաւ. Զիջեամ նամակնիդ կը վերջացնէիք, խնդրելով որ իմ մտերմական կարծիքս յայտնեմ, և պէտք եղած տեղեկութիւնները տամ ձեզի այն երիտասարդին վրայ զոր յառաջ կը հանէիք, և որ ձեր աղջկանը ամուսնութեան կը խնդրէ.

Արդէն ըսի թէ գլխուն մը յայտնելնիդ աւելորդ համարձակութիւն մըն էր, որովհետեւ արդէն ներած էի ձեզի, մանաւանդ թէ անձնական արժանապատուութեան անարգանք մը կը համարէի որ ու քէն պահել այնպիսի կանացի ապերախտութեան մը դէմ, որ ծնունդ կ'առնէ դաստիարակութեան պակասութենէ. մանաւանդ որ ընտանիքէն չար ալ չէք.

Գալով բուն խնդրին, համաձայնեցէք թէ ամենայն սիրով պիտի կատարէի զայն, եթէ բացարձակապէս մոռցած ըլլայի, որովհետեւ խնդիրը՝ անձնաւոր և ամէն կերպով անպատասխանատու օրիորդի մը վրայ է.

Տիկին, այն երիտասարդն ալ ձեզի պէս ապերախտ մը եղած է ինծի դէմ. և աւելի յանցաւոր՝ որովհետեւ իր ապերախտութիւնը արդարացնող դաստիարակութեան պակասութիւն մըն ալ չունի, ինչ որ ունեցած էք դուք. Շիտակը խօսելով, երբեմն կը մտածեմ որ արդեօք իրաւունք ունի՞մ չափ քննադատական ոգիով դատելու այդ ապերախտութիւն բաները, դաստիարակութենէ ըլլայ այն թէ կատարելութեան. Միթէ ընդհանրական բան մը եղած չէ այն, ինչպէս է կեղծաւորութիւնը. Նոյն իսկ իմ վրայ ալ ինչպէս կրնամ առողջով ըլլալ: Ես այնպէս կը կարծեմ թէ ոչ կեղծաւոր եմ և ոչ ալ ապերախտ մը. Բայց ասիկայ, ի նպաստ ինծի մի՛ միայն իմ սեւած բարի վկայութիւնս է, որ մարդկային օրէնքներու աչքին արժէք մը չունի կարծեմ. Տեսնենք թէ ուրիշնե՛րը

ինչ կ'ըսեն: Կարելի է որ հակառակ իմ վրայ ունեցած բարի կարծիքիս, անտանելի կեղծաւոր մը և ապերախտ մըն ալ եղած ըլլամ.

Միայն կրնամ ապահովցնել ձեզ թէ ինծի դէմ բացարձակ ապերախտ մը եղած է այն երիտասարդը, որուն վրայով տեղեկութիւն կ'ուզէք ինձմէ, և ասիկայ այնպիսի միջոցներով ծնունդ առած է որ, փոքր ցին մէջ իրարու պատահած առթներ, երկուքս ալ ճամբանիս կը փոխենք. Ազգական եղած տանիներ, իրարու տուն ալ չենք երթար գար, թէեւ երկու կողմին ընտանիքներուն համար այնպէս չէր: Վերջապէս այս պատճառները բաւական են ձեզ համոզելու թէ, ձեր հաստատած այդ փեսացուին վրայ նպաստաւոր կերպով չպիտի կրնայի խօսիլ: Այսու ամենայնիւ, այնչափ գործունեայ, ճշդապահ, խնայասէր և լուրջ մէկն է որ, եթէ աղջիկ մը ունենայի և զանիկա կնութեան ուզէր, առանց վայրկեան մը իսկ վարանելու կատարեալ համաձայնութիւնս պիտի տայի, հակառակ այն անհամաձայնութիւններուն, որոնք, արդար թէ անիրաւ, վերջապէս միայն իմ անձնականիս կը վերաբերին, և պէտք չէ որ ուրիշի մը երջանկութեանը ոեւէ կերպով արգելք ըլլան.

Արդ, տիկին, երբ թշնամիի մը նկատմամբ այսչափ նպաստաւոր կերպով կը խօսիմ, կարծեմ այլեւս կասկած մնացած չի կրնար ըլլալ ձեր մէջ կեղծաւորութեան պէս բան մը գտնուելուն, և կը յուսամ որ տուած բացատրութիւնս կրնայ լիովին գոհացնել ձեզ թէ անօգուտ բան մը ըրած չէք, այդ փափուկ խնդրին մէջ ձեր նախկին բարեկամին կարծիքին և խորհուրդին դիմելով, որոնք կրնան ազատ ըլլալ ու ըլլալ, հակառակ իմ կարծիքիս թէ ուղիղ են անոնք.

ԼԻՈՆՔԷ

ԳԱՒԱՌԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Գաւառներէն տեղական խնդիրը լուծուած. —Մեկնած ընտանիքներ ներկայացուցիչներ. —Մասնաւորներու կենդ. —Հիւանդ չ... վիճակ. —Ահաւոր արկած մը հրդեհի առթով մը. —Ոսկեհատիկ լոյս մը:

Քահանայի հարցը լուծուածի պէս է: Քանի մը օր առաջ հասաւ Տ. Շիրակ Տրիպոլիի հայոց քահանան՝ Պատրիարքարանի կարգադրութեամբ: Անկէ առաջ Թոռ. Սարհարդին կողմէ հրաւիրուած էր արդէն Տ. Եղիշէ անունով ուրիշ քահանայ մը, Մարզուանցի, Հաճի օգլուի քահանայ:

Ասոնք երկուքն ալ իրենց առանձին արժանիքը ունին: Տ. Շիրակ մաքուր հայերէն կը խօսի, կը հասկնայ ու կը գրէ ալ կարծեմ, կը քարոզէ դիւրօրէն: Տ. Եղիշէ, հայերէնի հետ չա՛տ լաւ կը խօսի թուրքերէն: Առաջինը եանդօտ կը տեսնուի, երկրորդը՝ բարի ու անկեղծ. ա՛ռ կոկիկ հագուած՝ պատկառանք կ'ազդէ, վերջինը՝ անփոյթ իր տարազին, վանականի մը անհոգութիւնը կը բերէ, ու համակրանք կը հրաւիրէ: Առաջինը ուսուցչի պէս կը խօսի, երկրորդը բաղաքական պաշտօնէի մը պէս, Ս. Գիրքը լաւ սերտած իր բոլոր անկիւններուն մէջ, աղուոր նիւթ մը կ'ընտրէ, կը ցուցադրէ ու չահեկանութիւններ յառաջ կը բերէ:

Եթէ ժողովրդային համակրանքը նըկատի առնենք, նմարին մեկը աւելի Տ. Եղիշէի կողմը կը հակի. վասն զի իր հասկնալի լեզուն չատ դիւրութեամբ կը դառնայ անոր բերնին մէջ: Տ. Շիրակի մասին ալ աննպաստ չէ, չատ կը ցաւի որ անոր կոկիկ հայերէնը չի հասկնար. Ներդաշնակ ձայն ունի, ողջամիտ ու հասկնալով կ'աղօթէ ու կը կարդայ: Այսպէս, թէեւ ալ, բայց վերջապէս ասոնցմէ երկու քահանայ, հոգւոյ իրենց առանձին յատկութիւններովը: Երկուքն ալ ժամանակաւոր բերուած են. Տրտմի թէ կարելի ըլլայ երկուքն ալ վար դնել, ու օգտուիլ անոնց առանձին շնորհներէն:

*** Եթէ ժամանակ ժամանակ քիչ մը ուշադրութիւն դարձնէի մեր մասնագործներուն հոգեւոր տեսչութեանը, անտարակոյս՝ նոր կեանք մը կը ծաղկի ամէնէն լքուած այդ հեգ մարդոցը մէջ: Հաստատուն բնակութիւն ունենալու դրդումը արդէն ծնած է մէջերնին, ինքնին գիւղեր կազմած են Թոլ-Քէօբրիւսի կողմերը ու մեր քաղաքին բոլորտիքը. Կը մնայ քիչ մը ուժովցնել դրդումը, ու իրենց աչքին առջեւ պարզել այն խաղաղութիւնը, անպատասխանատուութիւնը որոնց կ'երդեն իրենց թափառական կեանքին, և որոնց համակերպած են անորոնք յանձնառութեամբ մը, ու կը կրեն ամէն առաջ՝ իբրեւ ճակատագրային աղէտք: Ազգային ու անուշ ձայն մը, Աւետարանի չուենչը զօրացած, չա՛տ լաւ հետեւանքներ կրնայ ունենալ, ու չատ չանցած, պիտի տեսնուի որ մասրացեան ձեռքեր աշխատանքի օգտած են հողին հետ, ու արդիւնաւոր կ'ըլլան իրենց ջանքին ու երկրին գանձուն:

Ու մոլեռանդներ ըսելով չանցնինք. երկու երեք հազար հոգինոց մարդկութիւն մըն է որ մեր նահանգին մէջ կը չարժի ու կ'ապրի իր աւանդութիւններովը, իր սովորութիւններովը, իր լեզուովը, իր ջերմեռանդութիւնովը, իր առանձին աղօթքներովը, որ մասնաւոր պահեստ, աղօթարանը բացուելուն պէս, բնութեան ամենէն աղուոր ժամուն, բաց երկինքին տակ կը սփռէ բազկատարած:

Կարեւոր հարց մը կայ ասոնցմէ. իրենց վրայ դրուած քահանայէն պէտք է ազատել զիրենք. վասն զի այդ մարդէն բնաւ օգուտ մը չպիտի ըլլայ, վասն զի նոյն իսկ իրենցմէ չատերուն խօսովանութիւնով՝ մասրացեանի առաջարկը կանակէն վրայ կրողէն օգուտ մը չկայ: Դիպուածով օր մը հարցուցի Պօլայապացի պառաւի մը:

—Ի՞նչպէս, մա՛յրիկ, գո՞հ էք ձեր քահանայէն:

—Ո՞ր քահանայէն. ան մեր բուշայէ՞ն.

—Տ. Գարեգինէն, մա՛յրիկ:

—Քեզի չէ մը ըսեմ. ան ապրողին ամէն մարդ չելլէր: Անկէ մեզի օգուտ մը չըլլար. մենք երեսէ ձգուած ենք, Աստուած մեզ երեսէ չձգէ:

Ու տարօրէնը չակելով իր կորացած ցամակին վրայ, ճամբան չարունակեց: Անկէ ի վեր՝ տակաւին ցայսօր կը խորհիմ թէ պառաւ կնիկ մը, իր ամբողջ մասրացեանի չեանքովը, կրօն. ժողովէն ու չատ չատերէս աւելի կրնաւ վճռել իրենց համար քահանայի մը հարցը, ցաւած հեւքով մը՝ ուր խառնուած էր իսկապէս վիրաւոր սրտի մը ապախտուն գոլորչին:

*** Նամակս վերջացնելէ առաջ, հարկ եղաւ այցի երթալ վիրաւոր բարեկամի մը, Կարապետ էֆ. Հիւլեանի՝ որ Իպրանօսեան եղբարց վաճառատան վարիչն է.

Կիրակի օրը Զանդըրիէ դարձած տաեն, անտառի մը մէջ հարկ կը տեսնէ իր ձին մորթել ու արօրչալ. Թոյնի՝ ուղիղ ճամբէն խոտորելով: Կարմրուկ կենդանին որ հեռուհեռէ մոլեգնութեան կը հասնի, բերանը փրփրոտ, քթերնքներու մէջ, աչքերը մթագին, ինքզինքը կը գտնէ լեռնային անտառին խրամատի մը առջեւ: Իր տէրոջը ձեռքին տակ անդոնալ, դողդոջուն, կենալու փորձուած րոպէին, կը սատկի դէպի դարեւանդն ի վար, իր երիտասարդ տէրոջը հետ: Անհատի՛ն անդունդ մը:

Այդ օրհասական րոպէին եղբը՝ երկու ժամ կ'անցնի անզգայութեան մէջ, ու Կարապետ էֆ. կը սթափի հեռուհեռէ: Արեւմուտի մէջ կը գտնէ ինք-

զինքը, վէրքեր, պատռուածքներ ու ջախջախուածներ՝ մարմինին այլեայլ մասերուն վրայ: Մահուան սարսուռներ կ'անցնէն: Կը փորձէ ոտքի ելլել, բայց անկարելի կ'ըլլայ. օգնութիւն կը պոռայ, ապառաժներու և մացառներու անդունդին մէջ. բայց անօգուտ: Արիւնը չի դադրիր, իր ուժերը տակաւ կը սպառին: Ձին կը փնտռէ, չի դըտներ. փախած կը կարծէ: Անգամ մը գլուխը ետեւի կողմը կը դարձնէ, և ահա անշչացնչ տարածուած կը տեսնէ իր անվեհերը, այն խեղճ կենդանին: Ճգնաժամի մէջ կը տեսնէ ինքզինքն ալ, ու կը պատրաստուի մահուան ելքի մը:

Կը փորձէ անգամ մըն ալ պոռալ, ու այս անգամ յոյսը պարապ չելլեր. մարդկային ձայներ կը հասնին իր ականջներուն: Ուժերը կ'ամփոփէ. անգամ մըն ալ աղաղակի ձայն մը կ'արձակէ, ու ահա երկու փոքրիկ աղջիկ մէջտեղը կ'ելլեն, հովիւի մը աղջիկը, զոյգ մը փրկութեան հրեշտակներ իրեն համար, երբ թէ տառապածագոյն տառապանքներէն մը հոն առաջնորդուած: Այդ փոքրիկներու շնորհիւ հոն կը հասնին գիւղացիներ, ու վիրաւոր երիտասարդը, գրեթէ մեռելոյ մահուան տագնապներու մէջ, ձեռքերու վրայ կը հանուի, անկէ անդին ձիու մը վրայ՝ կը տարուի Խօճասար, ուր, բժիշկ դարմանը, զինուորական վիրաբոյժ մը կը գտնուի նոյն օրը, ու պէտք եղած խնամքները կը տարուին:

Հիմա բերուած է հոս: Կը դարմանուի: Վտանգ չկայ, թէեւ տարօրինակ արիւն կորսնցուցած ու ջախջախուած է մարմինովը: Իր փրկութիւնը, հրաշքներէ աւելի բան մըն է իր աչքին ու նաեւ ամէնքիս աչքին: Հապա այդ երկու փոքրիկ աղջ փրկարար դէ՞րը... Ո՛վ առաջնորդեց զիրենք դէպի այդ տարաբախտը:

*** Ուրախառիթ լուրով մը փակելու համար նամակս, ըսեմ թէ մէկ օր առաջ բացուեցաւ այն հայ վաճառատունը, որ անձնիկ հրատարակուած էր երկու ամիս առաջ: Ինչպէս ժամանակին ալ գրուեցաւ Սուրհանդակի մէջ, վաճառատունը բաց չունէր, գործին մէջ բնաւ խարդախութիւն մասն զգած չէր. միայն պահանջատէրի մը անհամբերութիւնովը վրայ եկած այդ քան անհնարութիւններ ու երկմտութեան փակուած մը այդ վաճառատունը, որ ցոյց տուաւ թէ ինքը անխարդախ է, իր աւելի քանը հատուցանելու մասին անկեղծ ու կարող է:

Գաւառացի ...

ԳԻՏՈՒՆԻ ՄԸ ԶԱՐՄԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ԺԹ. ԴԱՐՈՒ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԳԻՒՏԵՐԸ

Դարերու գիշերները լուսաւորուած են գիտուններու շարքովը, որոնք հետզհետէ մարդուն կեանքը դիւրացուցած են. անոնք բիւրաւոր են դարերէ ի վեր, որոնք փնտռած, գտած են լուծումներ, որոնցմով մեր փայլուն քաղաքակրթութիւնը առաջ եկած է:

Ֆրանսացի հնարիչ մը բաւական գիտուն, երազ մը տեսաւ զոր ինքն իրեն կը պատմէ հետեւեալ կերպով.—

Քարիզ էի, աշխատանոցս: Իրիկուն կ'ըլլար, երկար ու խոնջեցուցիչ քննութիւններէ յոգնած, բազմոցին վրայ տարածուեցայ և իսկոյն կէս քունի մէջ ինկայ: Այս թմրեցուցիչ վիճակին մէջ, երազելով համառօտիւ կը յիշէի գլխաւոր գիւտերը, որոնք հրաչքներ առաւել են ի վեր կը կատարուին, և կ'ըսէի ես ինծի. ո՛րչափ յառաջդիմութիւն կատարուած, ո՛րչափ օգտակար գործածուած են: Ո՛րչափ զարմացած նախադարեան մարդու մը, եթէ կարենար մեր մէջ գալով ճանչնալ այն ամէն օգտակարութիւնները, որոնք մարդկային մտքէ ծնած են, նոյն ինքն Լավուազիէ, օրինակի համար, որ նոր քիմիաբանութեան առաջինը ճանչցուած էր:

Այս խորհրդածութիւնը ըրած ժամանակս մթութ առջեւ խոր քունի մը կը փոխուէր. և երազս կը շարունակուէր:

—Այս՛՛ կը կրկնէի, եթէ Լավուազիէ...

Ցանկարծ թաք, թաք, սենեակիս դրանը զարկին:

—Մտէ՛ք, ըսի:

Դուռը բացուեցաւ և նշմարեցի Լավուազիէն նշանաւոր գիտունը իր փառաւոր, աննման դէմքով: Քանի մը քայլ յառաջացաւ և հեռուէն խօսքերը ուղղեց ինծի.

—Գարո՛ն, ինը ճանչնա՞ք զիս, Լավուազիէն եմ ես, երկար տարին ի վեր անդրշիրիմեան կեանքս կը վայելեմ. յայտնեցանդրձ գիտութեան նկատմամբ ունեցած սէրս տակաւին կենդանի է ներսս: Մեծ հաճոյքով պիտի ունենդրիմ ձեզի. այդ հաճեցէք պատմել ինծի ԺԹ. դարուն մէջ գիտութեան ձեռք բերած յառաջդիմութիւնները և ըրած գիւտերը: Այս գիտասիրութեամբ է որ գերեզմանէս թողուցի ժամանակ մը. ուր կը հանգչիմ ա՛յնչափ երկար տարիներէ ի վեր:

—Պիտի ջանամ ձեզ գոհացնել. չատ երջանիկ եմ այն համարումին որով զիս ընտրեցիք աւրվելու համար: Հաճեցէք այս թիկնաթոռին վրայ նստիլ, բայց ամէն բանէ առաջ լոյս պէտք է. որովհետեւ բոլորովին իրիկուն եղած է:

Այս ըսելով կոճակ մը դարձուցի: Զօրաւոր լոյս մը ողողեց սենեակս, փայլեցի զայն մեղմացնել թաւշէ լուսաթաղելով մը, յետոյ հեռաւոր խօսակցութիւնը սկսաւ իմ և մեծանուն խօսակցիս միջեւ:

Ա.

Լավուազիէ.—Ինչ է այս արեւի լոյսէն աւելի փայլուն եղող լոյսը: Ո՛չ կանթեղ կը տեսնեմ, ո՛չ պատրոյգ և ո՛չ աշտանակ. Ինչպէս վառեցիք այս փոքր թելը:

Ես.—Ասիկա ելեկտրական կանթեղ մըն է. ժամանակ մեքենայով մը արտադրուած ելեկտրականութիւն մը, որ մետաղեայ թելով մը կը հասնի ու ատոնք կը տաքցնէ նաւթէ ածուխի մը կտորը, կոր չէշի մը մէջ պարփակուած: Ասոր վրայ կը կայանայ լոյսի աղբիւրը: Պարզ կոճակ մը դարձնելով յառաջ կը բերուի կամ կը խափանուի լոյսը:

Այս փոքր կանթեղին լուսատու զօրութիւնը ոչինչ է, բաղդատելով ելեկտրական անոգին կանթեղներու, որոնք զետեղուած են փողոցներու մէջ, խոչոր քաղաքներու փողոցներուն և հասարակաց վայրերու վրայ են: Այս նորաձեւ լուսաւորութեան կերպը, որ չատ տարածուած է արդէն, հեղուկ կազերու տեղը կը գործածուի:

Լավուազիէ.— Կը հաճի՞ք խօսիլ իսպառ և փայտէ հանուած կազերու վրայ, զոր կ'ըսեն թէ գտաւ Ֆիլիփ Լըպօն ժԹ. դարու սկիզբները: Կարծեմ թէ այս կազը գէչ հոտ մը ունէր, ասոր համար ամէն մարդ զայն գործածելէ կը խորչէր:

Ես.— Արդարեւ կ'ուզեմ խօսիլ իսպառ հանուած կազերու վրայ: Անտարակոյս Ֆիլիփ Լըպօն չկրցաւ տալ իր գիւտին պատչաճ կատարելութիւնը: Գերմանացի մը՝ Վինզօր՝ կատարելագործեց այս գիւտը, և կրցաւ յառաջ բերել առանց անհաճոյ հոտի կազ մը, զոր Քարիզի բընակիչները ընդունեցան 1817ին. և որուն գործածութիւնը տարածուած է քաղաքակրթեալ ժողովրդոց մէջ

Լավուազիէ.— Լուսաւորումը չճանչնալուս համար ունեցած վիշտս մասամբ կը փարատի տեսնելով այս գեղեցիկ ելեկտրական լոյսը: Բայց կարծեմ թէ ելեկտրականութենէ յառաջ եկած օգուտը միայն այս չէ:

Ես.— Ո՛չ, սիրելի տէ՛ր. եթէ գիտնայիք թէ ո՛րչափ...

Բ.

Լավուազիէ.—(Ականջները սրելով).— Ուրկէ կուգայ այս երգը և նուագը, մտաւոր պարահանդէ՞ս մը կայ արդեօք:

Ես.— Սիրելի տէ՛ր, ձեր լսածն է թատրոնին երգը որ հոս կը սկսի:

Լավուազիէ.— Թատրոնը այնչափ մօ՞տ է մեզի:

Ես.— Գրեթէ երեք քիլոմեթր: Կը հասկնամ ձեր զարմացման պատճառը, կը կարծէք թէ ձեզ կը ծաղրեմ: Բարեբաղդաբար այնպէս չէ: Հաճեցէք ձեր ականջը մօտեցնել այս փողին և պիտի իմանաք ներկայացումը, այնչափ որչափ որքան եթէ հոն գտնուած ըլլայիք:

Լավուազիէ.— (Քիչ մը մտիկ ընելէ վերջ).—Արդարեւ չատ զարմանալի է. պատրա՞նք մըն է արդեօք:

Ես.— Լաւ ուրեմն, առանց ձեր թիկնաթոռը տեղէն չարժելու, կրնաք լսել խաղը զոր կը ներկայացնեն այս երեկոյեան: Հաճեցէք անգամ մըն ալ փողին մօտենալ: Ուշադրութեամբ մտիկ ըրէք և գրեթէ «Թէադր Ֆրանսէ»ն գտնուած պիտի ըլլաք:

Լավուազիէ (մտիկ ընելով).—Ինչ հրաշալի բան, ամէն բառ կ'իմանամ, բոլոր ելեւէջները, նոյն իսկ ձայնի ամենափոքր թրթռումները: Բայց այս փողին համար ունեցած զարմացումս չի կրնար մոռցնել տալ ինծի այս սիրուն բարեքները: Ինչ է ասոր անունը և ինչ կազմութիւն ունի:

Ես.—Ասիկա հեռաձայն (Téléphone) կը կոչուի. գործիք մըն է որ կը ծառայէ ձայները փոխադրելու չատ հեռու տեղեր: Շատ մը թրթռուն մասերէ և մետաղեայ թելերէ կը բաղկանայ, որուն մէջէն կ'անցնի ջղեթացիկ ելեկտրականութիւն մը: Հեռաձայնը իրարու հետ հաղորդակցութեան մէջ կը դնէ տուներ, վաճառատուներ, գործարաններ, օթեւաններ, քաղաքներ ևլն: Օրինակի համար մէկը կրնայ Թըլոթէկէն Բարիզէն Լոնտոն, Պերլինէն Մոսկուա ևլն: Վերջապէս ինչպէս կը տեսնէք, կարելի է թատրոնի մը հետ հաղորդակցիլ, լսել երգչուհիներուն երգերը, և կատարելապէս իմանալ ներկայացուած խաղերը: Այսպէս է որ գրեթէ ամէն իրիկուն, ճաչէն վերջ կինս կուգայ ինծի ընկերանալ և իմ աշխատած ժամանակս ան մտիկ կ'ընէ «Թէադր-Ֆրանսէ»ի ներկայացումները:

Լավուազիէ.— Ասոնք չատ արտասովոր բաներ կ'երեւին ինծի:

Ես.—Գիտութիւնը այնչափ մեծ հըրաշքներ գործած է ու կը գործէ, որուն առջեւ մարդ չի կրնար զարմացումը զսպել: Ձեր ապրած ժամանակ եթէ մէկը գար և այնպիսի միջոց մը առաջարկէր ձեզի, որով ո՛չ միայն ամբողջ Ֆրանսայի այլ բովանդակ աշխարհի հետ պիտի հաղորդակցէիք, ինչ ընդունելութիւն պիտի ընէիք այն մարդուն:

Լավուազիէ.— Ապուշի մը տեղ պիտի դնէի:

Ես.—Եթէ այդ ապուշը առաջ անցնելով ձեր նախապաշարումներէն արդիւնքը յառաջ բերէր ու իր գիւտը հասարակաց դիտողութեան ներկայացնէր, ի՞նչ պիտի ընէիք:

Լավուազիէ.—Հրաշք մը պիտի անուանէի:

Ես.—Սիրելի տէ՛ր, այս հրաշքը իրականութիւն դարձած է 1842ին, ելեկտրականութեան շնորհիւ, ու մարդկային հանճարին գործունէութեամբ: Օդային հեռագիրը (télégraphe aérien) զոր Քլօտ Շափ հնարած է, և ձեր կեանքին գրեթէ վերջին տարիին մէջ, (1793) ԺԸ. դարու գիւտերը ելեկտրական հեռագրի (télégraphe éléctrique) փոխած են: Շափի օդային հեռագիրը բազմաթիւ անպատեհութիւններ կը ներկայացնէր. օրինակի համար զայն չէին կրնար գործածել ո՛չ գիշերը և ո՛չ ալ ամպամած օդին, առա թէ ոչ մեծ վտանգներու ծագում կուտար: Ելեկտրական հեռագիրը ցերեկուան պէս կը գործէ նաեւ գիշերը, ի՛նչ որ ալ ըլլայ մթնոլորտին վիճակը, ու անգուտ(?) հեռաւորութիւնը: Պարզ թելով մը լարեր կը հաղորդէ անհաւատալի արագութեամբ մը, փո՛ռք ընդծովեայ պարաններու ըրանք կը կարեն կ'անցն-

նին ծավկն ավկիանսները։ Այնտեղի մեկ ծառը գործած դեպք մը մեկ ժամէն միւս ծառը կրնայ հաղորդուելի։

Լավասպէ.— Այս օքսիճելի գիւաէն զարմացած ես ինծի կը հարցնեմ թէ մինչեւ ե՞ր պիտի հասնին եւկոքրականութեան մոգական մեծագործութիւնները։

Ե.—Ասոր մեկը չի կրնար պատասխանել։ Իր անհամար օգտակարները ձեզի թուելէ կը հրաժարիմ։ Գանէ գիտցէք թէ եւկոքրականութիւնը կը փորձէ չգիին տեղը բռնել։ Ամէն անտակ կասքեր, մակոյկներ, անիւիս մեքենաներ անով կը չարժին։ Եւկոքրականութեան օգտակարը չատ աւելի պիտի կրնայ պատասխանին Ի. Դարուն։ Եւ արդարեւ իրմէ եկած օգտակարները պակաս չեն ամէն օր։

(Շարունակելիք վազը) Թարգ. Ե. Ճ.

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ

Հայ-հռոմէականաց Կ. Պարտիրք Տ. Գոյամ Մ. Եմմանուէլեան, նախընթաց օր Պարթէզ դեսպանատունը երթալով՝ Շահին ծննդեան առիթիւ, շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ դեսպան Մխրտչ Րէշտ խանի։

—Վիեննայի Մխիթարեաններէն Հ. Նիկողոս Մայր. Վարդապետ Աւգերեան որ բուսական առանձ է իր վրայ կը վարէր Ջմիւռնիոյ Հայ-հռոմէականաց առաջնորդութիւնը, հրաժարած ըլլալով պաշտօնէն, իրեն յաջորդ նշանակուած է Հ. Ծովէպէ Մ. Վ. Պոհոպանեան, որ այժմ Դաղատիոյ մէջ կը պաշտօնավարէ և իր ուսումովը և ուխտասիրութեամբը բուսական ծառայութիւններ մատուցած է Պոհոպանեան Վ. քահանային, որ Տրիպոլսի առաջնորդութեան, բայց հրաժարական ատաւ։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆՈՐԷՆ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ

Զինատանի ներքերէն Շահնայ հասած հետագիրներ կը ծանուցանեն թէ գինուած գաղթականներու խումբ մը մաը է Շէնկ.-Թա.-Ծու., որ Ցէչուանի նահանգին մայրաքաղաքն է։ Բանի մը հազի պատնուած են։ Զինուորական չափաներ պահանջութիւն կ'ընեն փոսդներ և կը պաշտպանեն օտարոտ կանչները։ Գաղթերնները ժամանակէ մը ի վեր մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն այդ նահանգին մէջ, և այս առթի Ցէնկ.-Թա.-Ծու., որ Ցէչուանի մայրաքաղաքն է։ Բանի մը հազի պատնուած են։ Զինուորական չափաներ պահանջութիւն կ'ընեն փոսդներ և կը պաշտպանեն օտարոտ կանչները։ Գաղթերնները ժամանակէ մը ի վեր մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն այդ նահանգին մէջ, և այս առթի Ցէնկ.-Թա.-Ծու., որ Ցէչուանի մայրաքաղաքն է։ Բանի մը հազի պատնուած են։ Զինուորական չափաներ պահանջութիւն կ'ընեն փոսդներ և կը պաշտպանեն օտարոտ կանչները։ Գաղթերնները ժամանակէ մը ի վեր մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն այդ նահանգին մէջ, և այս առթի

«ՄՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԻՐԹՕՆԸ (123)

ՔԱՄԻՑԼ ԲԷՆ

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԿԻՆԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Դ.

ՄԾՕՔԵՐԹԻՆԻ ԶՐԱՂՈՒՄՆԵՐԸ

—Արդէն, ընդմիջեց Ապէլ Սէյ, իմ մտադրութիւնս ալ մինչեւ վազը, և թերեւս անկէ անդին ալ ձեզ վար դնել էլ չեմ փափաքիր որ մեր պատասխանը մինչեւ նոյն ատեն պատրաստ ըլլայ։ Շատ հաճոյալի ժամանց մը պիտի ունենանք, և քանի վախնալու բան մը չունիք, ապրուհատ իմ դրացնուս չատ հանգիստ ապրիլ և հաստատուն ալ է։

Իզապէլ ալ նոյն ժպտութեամբ, թեւ մը Ապէլ Սէյի թեւին տակ, ելաւ սանդուխներէն։

Ապէլ Սէյ ալ ետեւէն ելաւ, և ընդհատուկն կը քալէլերին անհանգստութիւնը։ Բարեբախտ հրամանի մը համաձայն, ներքոզական ապահովութիւնը պիտի արձանագրուին այն բոլոր գաղթերը պատերազմին ժամանակ։ Հետեւաբար վտանգաւոր է քաղաքականութեան վրայ խօսիլ։ Բայց երկար տանեն է վար միեւնոյն կարծիքն ունինք, և պէտք է խօսինք գոնէ քիչ մը»։ Ու Գ. Բէլթման Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութեան վրայ խօսելով, ըսաւ թէ ոյն պայքարը զոր այժմեան դահլիճը կը մղէ կղերականութեան դէմ, տանկամկերպրդ տանեցիներուն դարուն դէմ է որ կը մղուի, ոյն է ուր հարիւր տարէէ ի վեր։ Բայց կրօնի դէմ չէ այդ պայքարը, այլ կղերամոլութեան դէմ։ Գ. Բէլթման ծանրացաւ կրօն. Միթռանեան քիւններու վրայ, որոնց կատարած գործին տասակութիւնը կը նկատի, Ֆրանսա տէէ պատանիքի տակ չէ գանուիր»։

ԿՈՂՄԻՊԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԿՈՒԻԼԸ.— Հարաւային Ամերիկայի հանրապետութիւնները իրենց անհանգամ կուսակցով կը զբաղեցնեն ալէկոծիր։ Միշտ միեւնոյն դանդաղ քաղքենին է որ տեղի կ'ունենայ այսօր Բոլոմպիոյ, վազը Վենեսուելայի մէջ կամ ուրիշ տեղ մը։ Ատանց վճռական արդիւնքի մը յանգելու։ Այս անգամ հետագիրները պարտութիւն մը կը նշանակեն, պարտութիւն մը զոր կրած են Բոլոմպիոյ պատերազմները։ Ապստամբ Զօր. Բարէզօ անձնասատ եղեր է։ Բոլոմպիական կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս դէպքին, և վասն է թէ քիչ առենէն պիտի խորտակէ ապստամբութիւնը։ Բոլոմպիոյ դեսպանները կը հաւատան թէ երկրին ներքին մասը հանդարտած է եւ միայն Բանամայի պարանոցին մօտերն է որ ապստամբները զօրաւոր դիրք մը բռնած են տակաւին։ Բոլոմպիոյ կառավարութեան հետ եղած կարգադրութեան մը համաձայն, Մ. Նահանգները մարտանաւեր կը փոխանցենն Բանամա ոչ թէ ապստամբութիւնը զսպելու, այլ երկաթուղիին ազատ երթեւեկութիւնը պաշտպանելու համար։ Միւս կողմէ Բոլոմպիոյ ազատական կուսակցութեան անդամներէն Տօքդ. Կարեզ չափազանց լաւատես կը նկատէ այս տեղեկութիւնները, ըսելով թէ ապստամբները երեք տարիէ ի վեր կը կռուին, և թէև մօտաւոր յաղթութեան մը հեռագրակերը չկայ, իրենց նիւթական տկարութեան պատճառով, բայց վատահ են յաղթութեան վրայ։ Տօքդ. Կարեզ լսած կ'ըսէ թէ Բոլոմպիական կառավարութիւնը ձիրզուիդներու ձեռքն է։ Առանց պետք, Սպրուր Էտըռնիա, որ պատնուած է, ազօրութիւն ունի հարիւր իր զօրքերը պատերազմի առաջնորդել մէկ ձեռքովը խաչակիր մը և միւսովը սուր մը բռնած։

ԱՆԳԼԻՈՑ ՊԱՐՏԻՔ.— Անգլիական կառավարութիւնը անցած չորեքշաբթի օրը բռնատրեկց պետութեան համագումար պարտքերուն հաշիւը, ուրկէ 62000000 ոսկերին յաւելում մը կը տեսնուի։ 1901ին մարտ 31ին լրացեալ տարեշրջանին Անգլիոյ պարտքն էր 705723878 ոսկերին։ Յաջորդ տարեշրջանին այդ գումարը բարձրացած է 768443386 ոսկերիվն է, որ 62719508 ոսկիի յաւելում մը կը նշանակէ։ Բայց տարիսկ նորէն նպատատար է, անցեալին հետ բաղդատելով։ 1836ին, երբ Անգլիա դեռ այլպէս չէր մեծցած, պետութեան պարտքերուն գումարը 853473579 ոսկերիվն բարձրացած էր։ Մինչև 1870 պարտքերու գումարը 800 միլիոնէն վար չէրչաւ։ 1889ին 700 միլիոնէն վար էր. իսկ 1899ին 635040965 ոսկերիվն իջած էր։ Անկէ ի վեր տէղի ունեցած մեծ յաւելումին մէջ մեծ գլխաւոր բաժինը ունեցած է Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմը։ Մանրամասն յաւելումը կարելի է հետեւեալ կերպով բաժնել.—

	1881—2	1891—2	1901—2
	միլիոն	միլիոն	միլիոն
Ազգ. պարտք	28½	25	22½
Բանակ և նաւատորմիղ	27½	33	60
Գաղ. վարչաս.			
Թիւն	15½	17½	24½
Մաքսատան եւն.	2½	2½	3
Տեղական տարբ.	—	7½	9½
	74	85½	119½

Հարաւ. Ափրիկէէ պատերազմ 70.

ՄՈՒԶԱՖՓԷՐՆԱՏԻՆ ՇԱՀՀ, Բարիզի մէջ համագումար 200000 անգլ. ոսկի ծախսած է իր հետեւորդներուն հետ, երեք չորեքշաբթի մինչեւ։

ՊՕՒՐՆԵՐԸՆ.—Անգլ. Թերթերը և հետագրական գործակալութիւնները կը չարաճանչեն պնդել թէ յարաբերութիւնները Թրանսվաալի հետ մեծ հետաքրքրութեամբ կը նայի մէկ կողմէ Գօբ գործարանները և միւս կողմէ Քրիւկերի, Լէյսթ և Րէյնի մէկուսացման խղճմտանքին հետ է եղեր որ երեք զօրավարները որոշեր են կարելի եղածին չափ քիչ ժամանակ մնալ Եւրոպա և չանալ Հարաւ. Ափրիկէ դառնալ։ Կալոնական գործակատարութիւնը յայտներ է Գօբ թէ ան չի կրնար ընդունիլ թէ ան ունի չատ բան կորելի է ձեռք ձգել անգլիական կառավարութենէն՝ հաշտարար օգի մը ցոյց ալով, քան ուրիշ տեղ կերպով, և թէ զօրավարները խաղապարիկան քաղաքականութեան մը հետեւելով, վերջ ի վերջոյ պիտի նպատակեն իրենց կարօտ հայրենակիցները։ Զոյց կայ թէ ուրիշ երեք պատրաստութիւններ ալ հետագրեր են Գօբ զօրավարներուն թէ իրենք պիտի չառանձնեն իրենց մինչեւ հիմայ բռնած ընթացքը և ան կատարմամբ չպիտի թողուն օր Անգլիոյ հակառակ դիրքի մը մէջ իյնան։

—Աչխարհի ամէն կողմերէն նպատակ հասնի Գօբ զօրավարներուն, որերու և ուրիշներու համար։ Մինչեւ հիմա 8000 ոսկիէն աւելի հաւաքուած է։ Անգլիացին 1000 ոսկի նպատակ հասած է։ Կը խորհուի Հարաւ. Ափրիկեան մեծ գրատասան մը հատատել։

ՋԱՄԻՉԻ ՏԱԳՆԱՊԸ հետզհետէ կը չեշտուի Ծանուցանի մէջ։ Դիները չատ ինկած են։ Զամիչ արտադրողները միացեր են, գինները կարելի եղածին չափ բռնելու համար։ Կառավարութիւնը 1000ին 10 արխմի զեղչեր է արտահանութեան վրայ դրուած տուրքէն։ Ապէնչի չամիչներու պանդան միջոցներ ձեռք առեր է առևտրական ուչքանդրու առաջքը առնելու համար։

ՀԱՑԻԹիի ԿԱՑՈՒԹիՒՆԸ կը ծանրանայ, կ'ըսէ Նիւ-Եորքէն հասած հետագիր մը։ Կը վախցուի որ ապստամբները կրակի տան Սէն-Մարք և Էչ-Փօ նէվ օրանք պաշարուած են։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ հետադրական ատեչութիւնը ֆիլ տաեներն հետաձայնի գիծ մը պիտի հաստատէ Գալաքրէի եւ Գըրայլոյի միջեւ։

ԱՀԱԳին ՎՆԱՍ կրած են Ամերիկայի հանքածուխի տէրերը, գործերու դադարեցմէն հետեւանքով։ 19 չաբաթ է ի վեր գործերը դադրած են։ Մինչեւ չեչ հիմա 8640000 անգլ. ոսկի վնաս կրած են գործատնատէրերը եւ 4800000 ոսկի՝ գործաւորները։

ՉԻԿԱԳՈՅի մէջ երկաթուղիի բանուորները հարիւրին 20 յաւելում պահանջեր են իրենց վարձքերուն վրայ։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶԲՐի հիւանդ է։

ՎԼՃիՒՈՑ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ուրբաթ օրը մեծ երկար հիւանդութենէ մը վերջը։ Հանգուցեալը, որ 66 տարեկան էր, Աւստրիոյ հանդուցեալ Եռչիգ արքունի դաւգթին աղջիկն էր։

ԱՆԴԼիԱՑիՆԵՐԸ ՀՈՂ ԿԸ ԴՐԱԻԵՆ.— Ֆրանսական աղբիւրէ հետագիրները քանի մը օրէ ի վեր կը պնդեն թէ Անգլիացիները գրաւեր են Թէլէնթիանի իչխանապետութիւնը, որ Սիամի հարեւան երկիր մըն է և Մալաքայի թերակղզիին ամենէն հարաւեան և ընդարձակ մասը։ Այս մասին ձեղրիա լուսերը պահելով, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը հրամայեր է քննութիւն մը բանալ, իրազութիւնը ստուգելու համար։ Լոնտոնի մէջ ալ սրոչ լուր մը չկայ։

ՆՈՐ ԹՐԻՒԴ ՄԸ.— Անգլիերէն թերթ մը կը ծանուցանէ թէ ամերիկեան ի վեր գաղտնապար խորհրդակցութիւններ կատարելէ վերջը, անգլիական պատատի գործատնատէրերէ ընկերակցութիւն մը կազմեր է։ Անգլիոյ մէջ 8 մեծ պողպատ ձուլարան արտադրութեամբ զբաղող հաստատութիւններ կան, որոնց ամէնքն ալ միացած են, կ'ըսուի, նոր ընկերակցութեան։ Ասոնց բաժնեթուղթի դրամագլուխը 12 միլիոն ոսկերիվն կը հաշուուի։

«ՄՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՒՑԱԿ

1902

1320 Յզկ.	ՕՐ	1902 Լտ.
Ճեմտ. 20	ԵՐԿՈՒՇԱԲԹի Ա. օր Պահոց Նախ։	Սեպտ. 22
Ա.ԱՐԵՒ 5.50		Ա.ԱՐԵՒՕՐ 5.57

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ չաբաթ իրիկուն եկեղեցի գնաց մէկ երկու օր հիւանդ մնալու համար ետուփեան Տիգրան էֆ ի բնակարանը։ Վազը պիտի իչնէ Պատրիարքարան, նախագահելու կրօն. ժողովին որ հրաւիրուած է գումարուելու։ Ն. Սրբազնութիւնը այսօր Գէօյիւքչէրէի ռուսական դեսպանատունը երթալով պիտի տեղեկ դեսպան Գ. Զինովիէվի, անոր վերադարձին առթիւ։

ՕՒՆԱՑ Տ. Եսաքիմ Պատրիարքին անուան օծնեմբերութեան առթիւ, այսօր Պատր. փոխանորդ Տ. Դաւրիել Սրբազան Ծննդոց Պատրիարքարանը չնորհաւորական այցելութեան կ'երթայ, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին։

ԵՒԻՊՏՈՍէ լուր կը տրուի թէ տեղական գործերը վերջնական ձեւի մը և կարգադրութեան մը չեն յանգեր առայն։ Աղեքսանդրիոյ վարժարաններէն նոր ատրեչկնի առթիւ դեռ ոչ է կազմակերպութիւն չատցած և եթէ օտանան իսկ, յայտնի չէ թէ ո՛րքան տեւականութիւն պիտի ունենան, որովհետեւ չատ կարող և ձեռնհաս ուսուցիչներ երկար պաշտօնավարութիւն չեն կրցած ունենալ Եգիպտոսի մէջ։ Հօն ատ դրամ չկայ, արդիւնք ու գործ ալ չպիտի ըլլայ բնականաբար. տեղին գործը այսպէս չէ Եգիպտոսի համար ատ դրամ կայ, տեղին յարատեւութիւն ու կանոնաւորութիւն չկայ։ Ո՛վ կրնայ պատճառով որ նորընծայ ուսուցիչները, նոյնիսկ ատրին չկրցած չպիտի հարկադրուին առնել քալելու. այս էր պատճառը որ Գալաց մէջ այն ուսուցիչները օրանք բան մը կրնային ընել, կը վարանէին երթալ պաշտօն տանձաւելու, ինչպէս կը գրեն Պատրիարքարանէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆի դիւանապետ տաւսէնները չաբաթ առաւօտ Ս. Պատրիարքին հետ հարկ եղած խորհրդակցութիւններ կատարեցին, Պատրիարքարանի հաստիքներու վերակազմութեան համար և այս առթիւ թէ Ս. Պատրիարքը և թէ դիւանապետները իրենց տեսութիւնները և առաջարկութիւնները երթին՝ նորկազմութեան համար։ Նշանակ, Պատրիարք՝ օրան հետ համաձայնութեամբ պիտի յայտարարի Բազ. ժողովէ։ Այդ նպատին մէջ գլխաւորապէս խորհրդակցութեան առարկայ եղեր է ազգային արտ գանձման կանոնաւորութիւնը։

ԳԱՍՊԵՐՄՈՒՒՆի Թազ. Տարեդարձ պնդելով կը գրէր Պատրիարքարան թէ Գալատիոյ Գարեգին քահանան քաղաքին մէջ քահանայագործելու իրաւունք չունի, որովհետեւ ինք Գալատիոյ և Թազ Բէյօղլուի Հայ բոլոնիոյ քահանան է։ Կրօն. ժողովը իր վերջին նիստին մէջ հարկ սեպեց բացատրել թէ՝ քահանան ատ որ ալ երթայ քահանայ է և իր վիճակին մէջ ամէն տեղ կրնայ պաշտօնավարել, մանաւանդ որ Գարեգին քհնյ. տասիպատած է պատի հոն հոն իր բոլոր ժողովուրդին հետեւելէն, անոնց կրօնական պէտքերուն գոհացման համար։

ԱԶԳ. ՀիՒԱՆԴԱՆՈՑի Որբանոցի անօրէն Նիկողոսեան էֆ. նամակ մը գրելով Ս. Պատրիարքին, կ'ըսէ թէ՝ Որբանոցի կառավարչական հիմը աղետալ կանոնաւորութեամբ յառջիմութեան մէջ է և ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ կ'արատարէ, և կը խնդրէ որ միայն եկեղեցական նպատակներ կատարելու համար ալ ատ տարեկան թէ Ս. Պատրիարքը և թէ դիւանապետները իրենց տեսութիւնները և առաջարկութիւնները երթին՝ նորկազմութեան համար։ Նշանակ, Պատրիարք՝ օրան հետ համաձայնութեամբ պիտի յայտարարի Բազ. ժողովէ։ Այդ նպատին մէջ գլխաւորապէս խորհրդակցութեան առարկայ եղեր է ազգային արտ գանձման կանոնաւորութիւնը։

ԳԱՍՊԵՐՄՈՒՒՆի Թազ. Տարեդարձ պնդելով կը գրէր Պատրիարքարան թէ Գալատիոյ Գարեգին քահանան քաղաքին մէջ քահանայագործելու իրաւունք չունի, որովհետեւ ինք Գալատիոյ և Թազ Բէյօղլուի Հայ բոլոնիոյ քահանան է։ Կրօն. ժողովը իր վերջին նիստին մէջ հարկ սեպեց բացատրել թէ՝ քահանան ատ որ ալ երթայ քահանայ է և իր վիճակին մէջ ամէն տեղ կրնայ պաշտօնավարել, մանաւանդ որ Գարեգին քհնյ. տասիպատած է պատի հոն հոն իր բոլոր ժողովուրդին հետեւելէն, անոնց կրօնական պէտքերուն գոհացման համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

20 Սեպտեմբեր 1902

ՇԱԲԱԹ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

Ֆրանս. 3%	(3% Francais)	100.20
Րէժի	(Tab. Turces)	354 —
Թօնաղիա	(R. Turque D.)	28.77
Սրկաթուղի	(Lots Turces)	122.25
Պանք Օթթ.	(Banque Ott.)	584.
Թրանսվալ.	(Transvaal.)	150.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

(Այս առաւտուան)

ՊԱՇՏՕՆ.— Գնահատական Յարդոյ օգնական անդամ անուանեցաւ՝ Սկիւտարի քննդ. դատախազի օգնական Հասան Աւգի պէյ։

Բալաբէրդ (Հալէպ) գաւառակի գայմագամ՝ Գարիւս գիւղի նախկին միւսաիր Մկրտիչ Հագգը էֆ.։

Իսկէնտերուն (Հալէպ) գաւառակի գայմագամ՝ Ագիզէյե գաւառակի գայմագամ Հէնրիքի պէյ։

Ալաճէրէ (Սըվազ) գաւառակի գայմագամ Եէնիխան գաւառակի գայմագամ Ֆուատ էֆ. որուն յաջորդեց Լաթիֆ գաւառակի գայմագամ Ասլմ պէյ։

Պէչէրէ (Տիարպէքիր) գաւառակի գայմագամ՝ Տիրէք գաւառակի գայմագամ Ալի Րիզա էֆ., որուն յաջորդեց Պէչէրէի գաւառակի գայմագամ Իզզէթ էֆ.։

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սուլթանի սատրիճան արուեցաւ՝ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ երեւելիներէն Մէհմէտ Ապտիւսսելամ և Ապտիւլլահ Ղալիպ էֆ.ները։

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ.— Աչքանկաւոր Մէճիտիէ պատուանշան՝ Կայս. Բժշկական ճիւրէ վարժարանի տնօրէն Րիզա փաշայի։

Բ. Օսմանիէ՝ Գաւաթէմաճնիի զօրաբաժնի հրամանատար Ալի Րիզա փաշային, Սպարապետութեան քաղաքային պաշտօնատարներէն Նայիմ պէյի և մայրաքաղաքիս հելլէն ընդհ. հիւպատոս Գ. Ֆիլօնի։

Բ. Մէճիտիէ՝ Սպարապետութեան քաղաքային պաշտօնատարներէն Նուրի պէյի և Սանիտայի հելլէն ընդհ. հիւպատոսին։

Գ. Օսմանիէ՝ Սպարապետութեան քարտուղար Րէֆիգ և Ինաամ պէյերու, հելլէն դեսպանատան թարգման Գ. Զօրպաճօղլուի, և Շգօտրայի հելլէն հիւպատոսին։

Գ. Մէճիտիէ՝ մայրաքաղաքիս հելլէն հիւպատոսարանի գանձապետ Գ. Բալասօպուլոսի, հելլէն դեսպանատան բժիշկ Տքթ. Պալլիսի և Տքթ. Պլատոսի։

Դ. Օսմանիէ՝ մայրաքաղաքիս հելլէն ընդհ. հիւպատոսարանի թարգման Գ. Զիրգասի։

Դ. Մէճիտիէ՝ Պ. Թէոտոր Պալթասի։

Ա. Շէֆգաթ՝ աւետարական նախարարութեան և Կայս. Անձնական Գանձուն իրաւագէտ խորհրդականին տիկնոջ Տիկին Ռոսսօլաթօի, և Բ. Շէֆգաթ՝ աղջիկներուն Օրդ. Մարի, Ժաննա և Մարի Ռոսսօլաթօի։

Գ. Շէֆգաթ՝ Օր. Աննա Ռոսսօլաթօի, Գերման Խորհրդոյ անդամ Նաջիփ Սուրսուքի պէյի քենիին և Տիկին Էլէնի Ֆոգասովլէի։

ՆՖԱԴՐԱՄ.—Հիճազի երկաթուղւոյ ակիր նուիրած՝ Սալոնիկոյ կուսակալութեան Տէֆթէրտար Մուսթաֆա Բէյֆիգ պէյի։

ԺԱՆՏԱԽՏԸ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Պաշտօնական շեկայ մը կը ծանուցանէ թէ Թաղապետութեան Զ. շրջանակին առողջապահական Խորհուրդին նախագահ տեղեկագրեր է թէ Պոլսոյ Ասմալթէի կողմը չոգորդավաճառ Անասթասի 5 թիւ խանութին մէջ աշկերտ 18 տարեկան Բանտելի Անտոն Քիրեաքօ, անցեալ կիրակի հիւանդանալով, հետեւեալ օրը Եէտիգուլէի յունական հիւանդանոցը տարուեր է։ Հոն քննութիւն կատարուելով հաստատուեր է թէ ժանտախտի ախտանիշներ ունի ու ոչ մէտւկին վրայ հակիքթէ խոցութեամբ յուռուց մը կայ որ կը ցաւի և թէ առողջական վիճակը ծանր է. մեքրոպաբան Ֆերիտ Իպրահիմ պէյ ալ խառնութեան քննութիւն կատարած և ժանտախտի մեքրոպները տեսած է։ Հետեւաբար այդ երիտասարդը հիւանդանոց տանող երկու անձերը հիւանդանոցին մէջ մեկուսացուած են։ Նաեւ վերոյիշեալ չոգորդավաճառի խանութը և հիւանդին հօրը Քիրեաքոյի խոհարարի խանութը քարանթինայի ենթարկուած և ապանեխումներ կատարուած են։ Առողջապահական բարձրագոյն Խորհուրդը նկատողութեան առնելով այդ տեղեկագիրը, սա որոշումները տուաւ.— Նկատելով որ հիւանդը անմիջապէս մեկուսացուած է ու անոր հետ յարաբերութիւն ունեցողները հսկողութեամբ Սէրվի Պրոնէր հիւանդանոցը ղրկուած են, Կ. Պոլսոյ հանրային առողջապահական վիճակը առ այժմ կասկածելի չնկատեց, բայց երբեք զգուշական միջոց որոշեց որ սեպտ. 4 թուականով Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստէն ցամաքի ու ծովի ճամբով մեկնող բոլոր ուղեւորները բժշկական քննութեան ենթարկուին՝ ծովի ճամբով երթալիքները Կ. Պոլսոյ, Սէնիգաղաի ու Թաւղլայի մէջ և ցամաքի ճամբով երկաթուղիով երթալիքներն ալ Հայտարփաշայի ու Թաւղլայի մէջ. Նաեւ Կ. Պոլսէն մեկնող բոլոր նաւերու անցագրին մէջ սա ծանօթագրութիւնը նշանակուի.— «Սեպտ. 2էն Կ. Պոլսոյ մէջ ժանտախտէ կասկածելի դէպք մը պատահելով անմիջապէս մեկուսացուեցաւ։

—Սալոնիկոյ ու Քէօսթէնճէի մէջ բժշկական քննութեան ու ապանեխումներու պիտի ենթարկուին Կ. Պոլսոյ ժամանումները. Իսկ Մանկալիայի նաւահանգիստը գոց պիտի ըլլայ այդ ժամանումներուն։ Վենետիկի պայմանադրութեան Դ. յօդուածին մէջ նշանակուած ապրանքներու, բանջարեղէններու եւն. մուտքը արգիլուած է։

—Պուլկարական կառավարութիւնը Կ. Պոլսէ մեկնող ճամբորդներու համար քարանթինա սահմանած չըլլալով, մայրաքաղաքէս մեկնող ճամբորդները՝ Հէլլիմչէվօի մէջ միայն բժշկական քննութեան մը պիտի ենթարկուին։ Արեւելեան երկաթուղիներու վարչութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ թէ Վիեննայի, ինչպէս նաեւ Ճենպենտոց կառախումբը՝ նախկին ժամանակացոյցերուն համաձայն կանոնաւորապէս պիտի երթեւեկեն։

—Ցիշեալ վարչութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ թէ՝ օգոստ. 17էն սկսեալ Կ. Պոլսէ մեկնող ճամբորդները՝ Ջաթալճայի կայարանը բժշկական քննութեան մը պիտի ենթարկուին։ Արեւելեան ճեպընթացով մեկնող ճամբորդներուն համար այս բժշկական քննութիւնը պիտի կատարուի՝ Սիրքէճիի կայարանին մէջ կառախումբին ճամբայ ելլելու առթիւ։ Ժամանակացոյցերու մէջ ա և է փոփոխութիւն չէ նախատեսուած։

—Եէտի Գուլէի Ցունաց հիւանդանոցին մէջ գտնուող Անտոնի Քիրեաքօյին վիճակը օրէ օր կը բարւոքի և չորեքշաբթի օր ջերմութեան աստիճանը 37ի իջած էր։

—Շաբաթ օր քաղաքապետութեան մէջ գումարուած առողջապահական յանձնաժողովը՝ Անտոնի Քիրեաքօյին հիւանդութեան պատճառ գտնուած Գալըգ Բազարի չոգորդավաճառի խանութին մէջ գտնուող չոգորդեղէններուն, գոյքերուն եւն. մասին զգուշաբանական առողջապահական միջոցներուն մասին խորհրդակցեցաւ։

—Սէրվի Պրոնէրի մանքրանոցին մէջ հսկողութեան տակ առնուած քառասնաձերու առողջական վիճակը կատարեալ է։

—Սէրվի Պրոնէրի մանքրանոցին պաշտօնեայ կարգուեցաւ՝ Թաղապետական Ա. շրջանակի առողջապահական յանձնաժողովոյ բժիշկներէն Ասըմ պէյ։ Այս մանքրանոցին պաշտօնեայ կարգուած է նաեւ Տքթ. Թէվֆիգ պէյ, որ իր պաշտօնին սկսած է։

—Սէրվի Պրոնէրի հիւանդանոցին բժիշկ Ասըմ պէյ տեղեկագիր մը ներկայացնելով Թաղապետութեան, այն տեղի հիւանդներուն առողջական վիճակը կատարեալ ըլլալը հաղորդած է։

—Անցեալ օր, Աթէնքի առողջապահական խորհուրդը՝ Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն համար սահմանուելիք առողջապահական միջոցներուն վրայ խորհրդակցելով, բաւական համարած է ասկէ առաջ որոշուած բժշկական քննութիւնը։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽՏԻՎԸ.— Ինչպէս գըրեցինք, շաբաթ առաւօտ, Արեւելեան ճեպընթացով մայրաքաղաքս հասաւ Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Աբպաս Հիլմի փաշա, որ վերջին անգամ աւելի կր Վիեննայէ կուգայ։ Խտիվը կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Միւշիր Շաքիր փաշայի և Հիւսնի փաշայի կողմէ, որոնք ի դիմաց Վեհ. Սուլթանին բարիգալուստ մաղթեցին։ Կայարանին մէջ ներկայ էին նաեւ Խտիվին հետեւորդները, որոնք մայրաքաղաքս հասած էին։

—Բարձր. Խտիվն կ'ընկերանային Խալիլ փաշա, իր անձնական բժիշկ Տք. Դռնցքի պէյ և իր երկու թիկնապահները՝ Ալի Իսմայիլ և Խալիլ էֆ.ները։ Կայարանին մէջ կը սպասէին բազմաթիւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ և երեւելի անձեր որոնք բարիգալուստ մաղթեցին Բարձր. Խտիվին։

Բարձր. Խտիվը շքեղ կառքերով ուղղակի Կայս. Պալատ գնաց ուր պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Թեանը ընդունուելու և Կայս. մեծարանքներու արժանացաւ։ Բարձր. Խտիվը ցորեկուան ճաշը Կայս. Պալատին մէջ ընելէ ետք, Կայս. արտօնութեամբ՝ իր Չըպուքլիի բնակարանը գնաց։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ՝ հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնած Պէլճիքայ թագաւորին, Պելճիքայ թագուհիին մահուան համար։

ՀԵԼԼԷՆ դեսպանը և դեսպանուհին ուրբաթ օր հացկերոյթ մը տուին, ուրուն ներկայ էին Արտաքին Գործոց նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար Նուրի պէյ, իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյ, նոյն նախարարութեան աւետարական ճիւղին տնօրէն Նիգոլայքի էֆ. Սկուրթիսի և ուրիշ անձեր։

—Աթէնքէն կը գրեն թէ երբ Հելլէն դեսպան Իկլեան Մավրօգորտաթօ Կ. Պոլիսէն մեկնի, մինչեւ նոր դեսպանին անուանումը՝ գործակատարի պաշտօնը պիտի վարէ՝ դեսպանատան Ա. քարտուղար Գ. Բօթէն։ Նոյն տեղեկութեանց համաձայն՝ Իկլեան Մավրօգորտաթօի յաջորդը՝ նոր դուկլեֆին կողմանէն ետքը միայն վերջնապէս պիտի որոշուի։

ԲԱՂԴԵԱՑԻՆԵՐՈՒ Պատրիարք Տ. Էմմանուէլ Թոմա, ուրբաթ օր Սէլամլըգի արարողութենէն ետքը, շնորհուած Կայս. արտօնութեամբ, պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։ Տ. Էմմանուէլ Թոմա արտորէն ճառ մը խօսելով իր խորին երախտագիտութիւնը եւ իր հասարակութեան հաւատարմական զգացումները մատոյց յոտս Կայս. Գահոյից, և Ն. Կայս. Վեհափառութեան թանկագին կենաց արեւշատութեան համար բարեմաղթական աղօթքներ ըրաւ։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր Բարձր գոհունակութիւնը յայտնել Տ. Էմմանուէլ Թոմայի արտայայտած այն հաւատարմական զգացումներուն համար։ Այս ունկնդրութեան միջոցին, Կայս. հրամանով, Ապտիւլ-Բէքիր փաշա իբր թարգման ծառայեց։ Ապա, Պատրիարքը այցելեց Հաճի Ալի փաշայի, Թահսին փաշայի և Իպրահիմ պէյի, որմէ ետքը իր բնակարանը դառնալով ընդունեց չատ մը այցելութիւնները։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Ճէլալ պէյ, որ անձնական ակնյուրութեան պատճառաւ քանի մը օրէ ի վեր բնակարանը կը մընար, կատարելապէս ապաքինած ըլլալով չորեքշ. օր իր պաշտօնատեղին գընաց։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ.— Սէլանիկէն կը գրեն սեպտ. 4 թուով.— «Իտալական պաշտօնականութիւնը երեկ գիշեր ներկայ գտնուեցաւ նաւաբաժնին «Տանտոլօ» չոգենաւուն մէջ կատարուած շքեղ հանդէսի մը։ Առջի իրիկունէ նաւաբաժնին նաւերը ելեկտրական լոյսերով շքեղապէս լուսաւորուած էին։ Հասան Ֆէհմի փաշա ալ ներկայ էր այս հանդէսին, իր հետեւորդներուն հետ։ Շոգենաւուն կամուրջին վրայ պարահանդէս մը տեղի ունեցաւ։ Կը յուսացուի որ նաւաբաժինը մէկ քանի օր ալ հոս մնայ։»

—Իզմիրէն կը գրեն սեպտեմբեր 5 թուով.— «Երէկ իրիկուան Նաւաբաժնին Սէյֆիլո նաւուն մէջ պատահած պարահանդէսը չատ շքեղ կերպով անցաւ. Կուսակալ Քեամիլ փաշա ընկերակցութեամբ Սաիտ պէյի, Ֆուատ պէյի եւ ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու ներկայ էր այս հանդէսին։ Հիւպատոսական մարմնին գըրեթէ բոլոր անդամները իրենց ընտանիքներուն հետ ներկայ էին։ Նաւաբաժնին բոլոր նաւերը լուսավառութիւններ ըրած էին։ Այս իրիկուն ալ ուրիշ պարահանդէս մը պիտի տրուի նաւաբաժնին «Ճիուզէբբէ Կարիպալտի» անուն նաւուն մէջ»։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարք Տ. Յովակիմ այսօր իր անուան տօնին առթիւ ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ, իր հասարակութեան երեւելիներուն և դեսպանական մարմնին շնորհաւորութիւնները ընդունելու համար։

ՕՂԵՍԻԱԴԱՏ թերթը կը ծանուցանէ թէ՝ իր խմբագիր և իր երկրէն փախչելով Բարիզի մէջ խմբագրութեան հետ միացած ըլլալուն համար ամբաստանուած Ճէլալ Շէվգը անուն անձը ձերբակալուած չըլլալով, տասը օրուան պայմանաժամ մը տրուեր է անոր։ Եթէ այս պայմանաժամին միջոցին չներկայանայ, իբր օրինազանց նըկատուելով՝ ընկերային իրաւունքներէն պիտի զրկուի և ի բացակայութեան դատուելով ինչքերը պիտի գրաւուին։

«ԷԿԼԷԶԻԱՍԹԻՔԱ ԱԼԻԹԻԱ» Ցունաց Պատրիարքարանին թերթը կը հերքէ Աթէնքի լրագիրներուն այն լուրը՝ թէ Տ. Յովակիմ Պատրիարքին եւ Կրօն. Ժողովին կողմէ մետրապոլիտներուն ու հասարակութեան երեւելիներուն միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Այս միջոցին երեւան ելլող Պուլկար աւազակախումբերը ձերբակալուելու վըրայ են։ Կէս-պաշտօնական Պուլկար թերթ մը, բաւական ատենէ ի վեր Պուլկարիոյ մէջ դեգերող վտանգաւոր մարդոց ձերբակալուելուն վրայ խօսելով, կը յիշէ նաեւ այն չարագործութիւնները որոնց պատճառաւ ասոնք դատուելով կը բանտարկուին։

—Պուլկարական թերթերու գրածին համաձայն, Պուլկարիոյ մէջ նորէն քանի մը աւազակախումբեր ձերբակալուեր են։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ զօրքերու, Հռոմ մտնելուն տարեդարձին առթիւ չորեքշ. օր իտալական դեսպանատունը, հիւպատոսարանը եւ ուրիշ Իտալացիներու խանութները դրօշազարդուած էին։

ՏՈՒԳԱՆՔ.— Սամսոնի մէջ դեղագործ Գոսթի էֆ. դեղագիր մը պատրաստութեան համար կէս օսմ. ոսկի գին պահանջած էր, և տանց դեղագրին փոխարէնը տալու կը մերժէր դեղը յանձնել։ Բայց, պատկանեալ պաշտօնատունէն քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ Գոսթի էֆ.ի ասոր կէսի համար միայն սակած դեղին գինն էր 80 սանթիմ, և նկատելով որ եթէ պէտք եղած դեղ մը չտրուի, նոյն դեղին պէտք ունեցող հիւանդին կեանքը կրնայ վտանգի ենթարկուիլ, դեղագործ Գոսթի էֆ.ն 3 Օսմ. ոսկի տուգանքի ենթարկեց։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆէրտինանտ իշխանը անցեալ չորեքշ. իր Զամ-Բօրիսայի դըղեակը գնաց։

—Սօֆիայէ կը հեռագրեն.— Կը հերքուի արտասահմանի մէկ քանի թերթերու այն լուրը թէ վարչապետ Գ. Տանէվ մտադրութիւն ունի Պուլկար նախարարութեան անդամներուն մէջ փոփոխութիւն մտցնել, Սթոյլոֆի կուսակցութեան պատկանող մէկ քանի մարդոց պաշտօններ յանձնելով։ Այս լուրը անհիմն է բոլորովին, որովհետեւ նախարարութիւնը՝ Սօպրանիէի մէջ պէտք եղածին չափ մեծամասնութիւն մը ունի արդէն, մանաւանդ յաւելուածական ընտրութիւններէն ետքը։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Հանր. Շինութեանց նախարարութեան կողմէ երկրաչափ Սէլահէտտին պէյ Աֆիոն-Գարահիսար պիտի երթայ՝ այրած թաղերու քարտէսը պատրաստելու համար, որպէս զի շինութեանց ձեռնարկուի։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Ղալաթիա Խավեար խան, արմաւքի յանձնակատար Աբօսթօլ Թիրո էֆ.ին կինը բաւական ժամանակէ ի վեր ջիղերը տառապեցնող հիւանդութեան դարման մը չգտնելով, ասկէ 15 օր առաջ ինքզինքը Գարթալի բնակարանին մէջ հորը կը նետէ, բայց հասած օգնութեանց չնորհիւ կարելի կ'ըլլայ զայն ազատել։ Սակայն խեղճ կինը՝ վերջապէս որոշած ըլլալով անձնասպան ըլլալ, անցեալ առաւօտ քիչ մը օդ առնելու պատրուակով տանը պարտէզը կ'ելլէ, և երկար ատեն առանց վերադառնալով՝ մայրը կը սկսի կասկածիլ և պարտէզ կը վազէ։ Տարաբախտ մայրը հոն իր աղջիկը կը տեսնէ ծառէ մը կախուած, և թէև անոր մարմինը վար առնելով բժիշկ եւն. կը կանչէ, սակայն ի զուր. գործը գործէն անցած էր։ Անձնասպան կինը երկու զաւկի տէր է եղեր։

ՌԺԻՐ.— Անցեալ իրիկուն, Պոլսոյ կողմը մանիֆաթուրաճիութիւն ընող Գասպար և Բերտ Գալլեօնէս Գալլեուղւ ամխավաճառութեան զբաղող Վանցի Կարապետ, Բերտ, Գոֆէ Րուպալըը կը նստին։ Քիչ ետքը այս երկու ընկերներուն միջեւ վիճաբանութիւն մը կը ծագի, որ անմիջապէս կռիւի փոխուելով, և Կարապետ՝ Գասպարին գլուխին գաւազանի հարուած մը իջեցնելով, զայն ծանրապէս կը վիրաւորէ։ Վիրաւորեալը Ծաննի էֆ.ի դեղատունը տարուելով՝ դեղագործ Անթուան էֆ.ի միջոցաւ նախնական դարմաններ կը տառնայ։ Կարապետ ձերբակալուած է։

ԺԱՆՏԱԽՏ ԵՒ ԽՈԼԵՐԱ.— Հետեւեալ դէպքերը պատահեցան ուրբաթ օր. Աղեքսանդրիա՝ 31 դէպք և 24 մահ. Գահիրէ՝ 17 դէպք և 15 մահ. Տանթէ՝ 41 դէպք և 34 մահ. Բաղէթ՝ 12 դէպք և 12 մահ. Բորդ-Սայիտ՝ 1 դէպք 1 մահ. Սիւէզ՝ 5 դէպք և 4 մահ. ուրիշ տեղեր 799 դէպք և 734 մահ. Ժանտախտ ու Աղեքսանդրիա՝ 1 դէպք։

—Օտեսայէն կը հեռագրեն թէ սեպտ. 11էն մինչեւ 13 ժամանակի 6 դէպքեր հաստատուեր են։ Ուրեմն այս հաշուով սեպտ. 10էն մինչեւ այսօր Օտեսայի մէջ պատահած է 24 դէպք, որոնց 6ը մեռած։

—Եգիպտոսէն Աթէնք հասած լուրերու նայելով, քոլերան օտարազգիներու մէջ ալ ճարակած է։ Զագազիկի մէջ անցեալ երկուշաբթի օրը հելլէններէն 11 հոգի վարակուեր են։ Հելլէնաց բժիշկ մը և քահանայ մը մեռեր են։

—Ռումանական կառավարութիւնը 5 օրուան քարանթինա սահմանած է Օտեսայի ժամանումներուն դէմ։ Մանկալիայի և Քէօսթէնճէի նաւահանգիստները այս ժամանումներուն դէմ գոցուած են։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Անցեալ օր Աֆիոն-Գարահիսարի Սանճագօղլու գիւղին մէջ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ։

ԱՒՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Եէնի գիւղի մէջ, անցեալ օր յեղակարծ Քօչայի աղջիկը կարմրախտէ մեռեր է։ Թաղապետութեան բժիշկները իսկոյն ապանեխումներ կատարեր և տանը չըթօղի տակ առեր են։ Առջի օր ալ կօշկակար Խրիսթօի աղջիկը, դարձեալ նոյն թաղին մէջ աղաճը Եարկիի աղան և Գըլբաչի Ֆոտարիի աղան կարմրախտէ վարակուեր են։

—Թաղաքապետութեան առողջապահական ընդհանուր քննիչը քննութիւն մը կատարեց Բաղըրխանէի չըջակայ գործարաններուն նըկատմամբ, որոնցմէ ելած մուխը թէ չրջակայ պարտէզներուն կը վնասէ և թէ հանրային առողջութեան։ Այդ գործարաններու մէջ թէեւ ժամանակին փայտ կը վառէին, բայց հիմա, խնայողութեան համար քօք ածուխը կը վառեն։ Քննիչը իր տեղեկագիրը մատոյց ձեռնհաս պաշտօնատան։

ՄԷԿ ՂՐՈՒՇԻ ՀԱՄԱՐ.— Քասըմփաշա Տէմիթրօ անուն բանջարավաճառ մը, անցեալ իրիկուն Շիշլի Քեաղըթխանէ ճամբէն Ֆաւրինոյ անուն մեքենագործի մը տանը երթալով՝ իր պահանջքը եղող մէկ ղր.ը կը պահանջէ, որ ամիս մը առաջ օխա մը լուբիա ծախելէն ի վեր պարտք մնացած էր։ Անկէ ի վեր գրեթէ ամէն օր եկած էր իր առնելիքը ուզելու համար, բայց ի զուր։ Բայց վերջապէս անցեալ իրիկուն, փոխանակ բանջարավաճառին պարտքը վճարելու, մեքենագործը գաւազանի հարուած մը կուտայ Տէմիթրօի գլխուն որ արիւններու մէջ գետին կը տապալի։

ՀՐԴԵՀ.— Սեպտ. 5ին հրդեհ մը ծագեցաւ Նիքսարի մէջ (Սիվաս)։ Հարիւրի չափ տուներ և 25 խանութ հրոյ ճարակ եղան. պզտիկ աղջիկ մը այրեցաւ։ Հարիւրի չափ կովեր և եզեր ալ բոցերու զոհ գացեր են։

ԱՐԿԱԾ.—Պոլիս Էէնիճամիի դիմացը, Մէհմէտ Քեմալ էֆ.ի ֆէսի վաճառատանը աշխատող Բիւզանդ անուն անձը առջի իրիկուան Բերայի փողոցներէն ձին վազցուցած ատեն, իյնալով սրունքը կոտրեր է։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Եւրոպական Թուրքիոյ երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն 196րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 18 հոկտ. 1902, ճիշդ կէսօրին, Հանր. Պարտուց Վարչութեան կեդրոնատեղին, հրապարակաւ և Օսմ. պանքայի գործակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 5/18 Սեպտ. 1902

3—1

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ 20 Սեպտ.— Անգլիոյ և Սիամի դիւանագիտական յարաբերութիւնները խիստ ձգուած են։ Լոնտոնի Սիամական դեսպանը հրաժարական տըւաւ։

—Անգլիական կառավարութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այն զրոյցները թէ Անգլիական զօրքերը գրաւած են Քէլանթանի իշխանապետութիւնը։

ՊԱՐԻԶ.— Վարչապետ Գ. Քոմպ վաղը Բոնի մէջ պիտի խօսի ծանուցուած քաղաքական մեծ ճառը, պաշտպանելով Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Փորթուկալի վարչապետը բացարձակապէս կը հերքէ այն զրոյցը թէ Տէլակօայի ծոցը Անգլիոյ ծախուած է։

ՊՐԻՒՍԷԼ.— Պէլճիոյ թագուհին սիրտի սուր տագնապի մը հետեւանքով մեռաւ, երէկ իրիկուան ճաշի միջոցին։ Մահը յանկարծական եղաւ։ Ցուղարկաւորութիւնը սեպտ. 27ին տեղի պիտի ունենայ։ Որոշուած բոլոր հանդէսները ջնջուած են։

ՔՈՒՐՍՔ.— Մուզաֆֆէրէտտին Շահը Պարակատան մեկնեցաւ։

ՎԻԵՆՆԱ.— Ազգային պանքային տեղեկագրին համաձայն Գ. Էլլինէքի գործած զեղծումներուն գումարը 4600000 քրոնի կը հասնի։ Սակայն կարելի պիտի ըլլայ այս գումարը մասամբ գտնել, Էլլինէքի կողմէ զանազան հաստատութիւններու մէջ աւանդ ձգուած դրամներէն որոնց հանրագումարը 3700000 քրոնի կը հասնի։

ՔՈՓԷՆՀԱԿ.— Անգլիոյ թագուհին հոս հասաւ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսական պանքան զեղչի տոկը հարիւրին կէս զեղչեց։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԱԼԺԻ 21 Սեպտ.—Վլատիմիր Թոբուլեկցոյ Ռուս իշխանը, որ Ալժէրի օթէլը իջած էր կնոջ մը հետ, ըէվոլվերով անձնասպան ըլլալ փորձեց։ Երբ ինքզինքը գտաւ, յայտարարեց թէ իրիկունը չատ խմած ըլլալով ըրածը չէր գիտեր։ Վէրքը թեթեւ է։

ՊԱՐԻԶ.—Երեսփոխան Տրօն դատի պիտի քաշուի, որովհետեւ յորդորած էր կաթոլիկները պետութեան խնայողական սնտուկներէն ետ առնել իրենց աւանդ ձգած դրամները։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Ց. Լ. Էսկի-[illegible].— Ձեր փնտռածը պիտի գտնէք Դ. երեսին առաջին սիւնակին տակը։ Հետեւաբար ձեր գրած թերթը ձեզի վերադարձնելու ձրինք. հաճեցէք առաւել։

Գ. Բ. Ց. Կեսարիա.— Նոյնպէս։

Գ. Գ. Տ. Նոյնպէս։

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 77

ՇԱՐԼ ՔԻՆԷԼ

ՄԵՂԱՆՉՈՂ ԿՈՅՍԸ

ԺԸ.

ՍԻՐՈՅ ՏԵՍԱՐԱՆ ՄԸ

Հանրիէթ՝ Ռէյմոնին տունը.— Ներսած հանդէպ մը.— Հանրիէ՛թ, կ'ուզե՞ս կինս ըլլալ.— Ցաւալիական քաղցնէր.— Ցայտ համբոյր մը։

—Սակայն, ըսաւ, իմ պարտականութիւնս է ձեր առաջարկը մերժել...

—Ձեր սէրէն ուրիշ պարտականութիւն կա՞յ... որովհետեւ դուք զիս կը սիրէ՛ք և չէք կրնար ուրանալ։

—Ռէյմօ՛ն, մեր անկարելի միացման մասին աղօթքին առջև այսօր ես ձեզի աւելի կը սիրեմ, քան այն օրերը ուր մէկմէկու մեր առաջ երջանկութեան կը սպասէինք։ Կը սիրեմ ձեզ բոլոր հոգւոյս և միշտ պիտի սիրեմ...

—Ուրեմն ինչո՞ւ կը մերժէք...

—Նոյն իսկ ձեզ սիրելուս համար, Ռէյմոն... մեր սէրը այս վիճակին մէջ անկարելի հանգամանք մը ստացած է... Դուք իմ մասիս վստահութիւն ունիք, բոլոր սրտովս շնորհակալ եմ... Բայց, աղեկա՛րծ, բարեկամս... Մեր ամուսնութեան խզումն զայթակղութեան լուրը չատ տարածուեցաւ... Հիմա ամէն մարդ այնպէս կը հաւատայ թէ ես սիրուհին, տարփուհին եղած եմ այն աղտոտ պառաւին, զոր առաջ դատապարտութենէ մը ազատեր՝ ամօթալի խոստովանութեամբ մը...

—Ամէն մարդ թող ուզածը կարծէ... մեզի ինչ...

—Այսօր այնպէս կը խօսիք, Ռէյմոն, որովհետեւ մեր մէջ սիրոյ զգացումը ամէն զգացումներուն տիրապետած է... Բայց, կրնայ գալ օր մը ուր աշխարհի կարծիքը ձեզ վիրաւորէ...

—Երբե՛ք չ'ըլլար, կ'երդնո՛ւմ...

—Մերինին պէս զօրաւոր սէր մը պէտք է որ կատարելապէս անարատ ըլլայ... Հաւատացէք ինծի Ռէյմոն, իմ մերժումս ձերինէն աւելի իմ սիրտս կ'արիւնէ... Բայց, մենք չենք կրնար իրարու պատկանիլ... Եւ անկէ ետքը յիշեցէք որ այս գաղտնիքը միայն իմս չէ... Ուրիշ մըն ալ...

—Գտայն զը Վէռնէ՞օյլը... օ՜հ, պիտի ազատեմ զայն...

—Անօգուտ ազնուութիւն, որովհետեւ թշուառականը պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է, որպէս զի այս գաղտնիքը միշտ իմ վրաս ծանրանայ... Եթէ օր մը իր յայտնութիւնն ինծի հետ մէկտեղ ձեզ ալ ամօթապարտ ձգէ... Օ՛հ, երբեք չեմ ուզեր ձեր պատիւն ալ այդ ամօթին ենթարկել...

—Ուրեմն այս ամօթը չատ մեծ է...

—Այո՛, Ռէյմոն։

—Ա՛հ, խեղճ Հանրիէթս, որչափ դժբաղդ ենք... Ուրեմն ինծի պիտի բաժնուիք առանց յուսատու բառ մը արտասանելու... պատասխանեցէ՛ք, այս գաղտնիքը չի՞ կրնար ջնջուիլ...

—Աւա՜ղ, ինչպէս...

—Հանրիէթ, ձեզ միայն բառ մը կը խնդրեմ... պիտի սիրէ՞ք զիս այնչափ ատեն որչափ որ ես ձեզ պիտի սիրեմ... կը խոստանա՞ք իմ տեղս ուրիշ մէկը չսիրել...

—Կ'երդնո՛ւմ, Ռէյմոն։

—Կը խոստանա՞ք իմ կինս ըլլալ, եթէ յաջողիմ այդ գաղտնիքը ջնջել։

—Ա՛հ, անշո՛ւշտ...

—Շնորհակալ եմ, սիրելիս... Գտայն զը Վէռնէօյլի դրդումով ինծի դէմ լարուած ծուղակը կործեմ բաւական իրաւունք կուտայ ինծի անոր դէմ պայքարելու... Այսօր անիկա ամենէն զօրաւորն է. բայց Աստուծոյ օգնութեամբ պիտի կրնամ անոր յաղթել և պիտի յաջողիմ որ անիկա այս ողբալի գաղտնիքը ինքզինքին հետ մէկտեղ մէջտեղէն վերցնէ...

—Ձեր յաջողութեան համար ջերմապէս պիտի աղօթեմ, Ռէյմոն... Բայց կ'ուզեմ նաեւ ուսուցանել թէ ինքզինքնիդ ինծի հետ յաւիտենապէս կապուած մի նկատէք... Ո՛վ գիտէ թերեւս չէք յաջողիր... Եւ ես ճշմարտապէս յանցաւոր մը կը նկատուիմ եթէ արգիլեմ որ դուք ամուսնանաք ուրիշ աղջկան մը հետ որ ձեզի աւելի արժանի ըլլայ... Եթէ գտնէք այդ անարատ աղջիկը, մոռցէ՛ք զիս... Արիւնս ձեր իրաւունքն է և ես ձեր անունը միշտ սիրով ու գուրգուրանքով պիտի յիշեմ և մինչեւ կեանքիս վերջին օրը երախտապարտ պիտի մնամ ձեր ինծի նկատմամբ ցուցուցած բարութեան ու վեհանձնութեան համար...

—Հանրիէթ, այս անգամ խօսքեր մի՛ ըսէք, կ'աղաչեմ... Ցաւո՛ւմ, յաւո՛ւմ, սիրելիս... յաւո՛ւմ, ո՛վ իմ անմահ նշանածս...

(Շարունակելի)

ՀԱՄԱԶԳԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Համազգեաց վարժարանը պիտի բացուի Սեպտեմբեր 9 (Ն. ո.)։ Վարժարանս որ 20 տարիէ աւելի ժամանակէ մը ի վեր իբր բարձրագոյն Նախակրթարան յարատեւած և նուիրած է ազգին շատ մը զարգացած և բարեկիրթ օրիորդներ, յառաջիկայ տարւոյ մէջ ալ պիտի շարունակէ գործադրել իր կրթական ծրագիրը՝ խումբ մը առաջնակարգ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու միջոցաւ։

Վարժարանիս մէջ բաց է հին և նոր հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն, և գերմաներէն լեզուները և ասոնց ամէն ճիւղերէն, կ'աւանդուի նաեւ դաշնակ, մանոլին, կիթառ, գծագրութիւն և նկարչութիւն։

Ընդունելութեան պայմաններուն համար պէտք է դիմել վարժարանիս տնօրէնուհւոյն Տիկին Զօհրապ, Լալէ փողոց Թիւ 11, Բերա։ 6—2

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1863ԻՆ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 250,000,000 ՖՐԱՆՔ
ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ

Գլխաւոր գործակալութիւն.—Ղալաթիա Կամարաըն գլուխը։

Բերայի մասնաճիւղ.—Մեծ-Փողոց Թիւ 333։

Պոլսոյ մասնաճիւղ.—Սուլթան Համամ, Ալահվերտիեան։

Գլխաւոր գործակալութիւնը և մասնաճիւղերը Պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընեն։

Ղալաթիոյ գործակալութիւնը ունի վարձու դրամարկղներ, որոնք ապահովութեան և վարձքի չափաւորութեան տեսակէտով անմրցելի են։ Վարկագրի տէրերուն արամադրութեան տակ դրուած են Ղալաթիոյ և Բերայի գրասենեակներուն մէջ սրահներ։ Պոլսոյ մասնաճիւղը ապրանքի փոխարէն փոխառութիւններ կ'ընէ և իբր գրաւ կ'ընդունի ապրանքներ, որոնք ի պահ կը դրուին առանց վարձքի Սիրքէճիի մէջ ունեցած իր մասնաւոր մթերանոցին մէջ։

ՆՇԱՆ Մ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՇԷՍ ԳԱԳՄԱՃԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, ՀԱՎՈՒՉԼԸ ԽԱՆԻ ԿԻՑԸ Թ. 109

Նախաշինամարկ մոմերու և կանթեղ ճշմարիտ գինաբեան

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանելու թէ՝ մեծ խնամով մոմեր կը պատրաստէ զոյգը մինչեւ 10 օխանոց անհաւատալի աժան գիներով. բաւ է միանգամ այցելել և տեսնել թէ ինչ պատրաստ կը գտնուին առաջնակարգ չինուած 30-40 զոյգ աւելի մոմեր, նարաձեւ անօթներ, քօղեր, կըրլանտներ, լամանձայ ծաղիկներ, մէթրօներ և ձեռնոցներ, որ կը մրցին ամբողջ հրապարակին վրայ գտնուած նորելուկ խանութպաններու հետ, անսովոր աժանութեամբ և ի շնորհս Եւրոպական ապրանաց աժանութեան։

Նոյնպէս երախաներու համար ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ և ԲԷԼԸՐԻՆՆԵՐ օրւիլէնիի, պասթէի և մետաքսեղէն Օթոմանի վրայ։ Նաեւ հարսերու օժիտի համար ամէն տեսակ ծանր բէլըրիններ։

Նաեւ կ'ազդարարենք պատուարժան տիկիններու և օրիորդներու թէ՝ բաւական տարիներէ ի վեր մեզի մասնաճիւղ ընտրած գլխարկավաճառութիւնը այս անգամ կատարելագործութեան հասցընելու համար ամէն ջանք և զոհողութիւն ի գործ դրած ենք, շնորհիւ մեր ապրանքներու ճոխութեան և առաջնակարգ մօտաթներու, որով կը մրցինՊոլսոյ մէջ միայն մէկ հատիկ ըլլալով, Եւրոպայի ամենաբարձր աստիճանի վաճառատուններու հետ։

Կը վաճառուին նաեւ արդուզարդի վերաբերեալ նիւթեր, ասեղնել, գործել, փիլիւ; քորսէ, կոճէ, փէրէ թինկլէ, մուսլին տը սուա, թիւլ, բոնժէ, թաֆթա, սիւրա լեզիր, ձեռագործի աւերաներ, հաւնաք, ապօններու համար էթամժէններ, ծաղկապատկերներ, պատուաններ եւն. եւն.։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 52—36

ՄՍՏԱՔԱ ՆԱԿԵԻ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԱՄԵՆԱՄԵԾ ԳԼԽԱՒՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԵՐՃԱՑԻ

ԱՊԱՌԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԴԻՄԵՑԷՔ
Պոլիս Ուէկըլոց Շուկա, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13

ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած զարդեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատան գիները անմրցելի են։
ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։
ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ եւ արծաթեայ գաւազաններ։

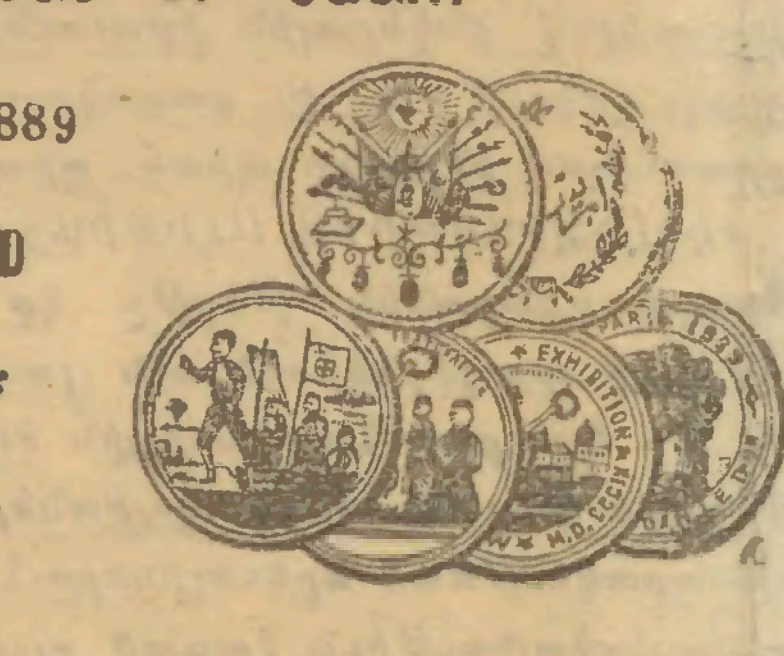
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կոմիսիոն, Միջնորդներուն համար յաւելական հարիւրին 5 վճարում
ԿԱՆԱՒԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ
Գործածուած գոհարեղէնները եթէ վնասուած չեն 100ին 10 զեղչով ետ կ'առնուին։

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՀՈՑԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889
Կ. ՊՈԼԻՍ
ԹԱՀԹԱԳԱԼԷ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ եւ առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ եւ եւրոպացի վարպետ մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենատեսակ հոտեղէններ եւ թուալէթի հոտաւէտ ու լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց չէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու զիջողաց աժանութիւնը, Փափաքողներուն քոթերուկը ծրի կը ղրկուի,

Մեծաքանակ գնել ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ ՕՐՕԶՃԻ-ՊԱԳ եւ Կ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ ՈՐԴԻՔ վաճառատուները, իսկ գաւառներու եւ օտար երկիրներու մէջ դիմել հետեւեալ գործակալութեանց, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

- ԲԱՐԻԶ.—Պ. Պ. Լոքրաքեա Որդի եւ Ընկ. 23, Ռիւ Շաթօտէն։
- ՊՈՄՊԱՅ.—Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
- ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գուլֆաեան։
- ԳԱՀԻՐԷ.—Պ. Հ. Ռոզանթալ։
- ՌՈՒՍՃՈՒՔ.—Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք։
- ՎԱՌՆԱ.—Պ. Կէօռի Ասրիթի։
- ԶՄՒՌՆԻԱ.—Պ. Հայնրիխ Վոռներ։
- ՍԵԼԱՆԻԿ.—Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզի
- ԻՒՍԿԻՒՊ.—Պ. Մ. Քափուանօ։
- ՊԷՅՐՈՒԹ.—Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր։
- ՍԱՄՍՈՆ.—Պ. Պ. Գէորգեան եղբ.։
- ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—Պ. Արիս Կ. Ինճիճեան։
- ԻԶՄԻԹ.—Պ. Ցեկոբ Մոլհեան
- ՌՈՏՈՍԹՕ.—Պ. Ցեկոբ Բազվարա
- ՍԵԲԱՍՏԻԱ.—Պ. Վ. եւ Մ. Մեծատուր.

ԻՒՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1828-1829ԻՆ Ի ՓԱՐԻԶ
ՎԱՆՏՈՄԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, ԹԻՒ 9 ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	252	միլիոն ֆր
1900ին գանձուած ապահովագին	21	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	107	» »
Ապահովագրուած դրամագլուխ	19	միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1900 տարւոյ վերջը հատուցուած վնաս	120	միլիոն ֆր.
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	260	» »
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ	153	» »
1900ին գանձուած ապահովագին	17	» »

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂԸ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Թուրքիոյ մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂԸ կեանքի վրայ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ կ'ընէ Արեւելքի համար [illegible]։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Արեւելքի տնօրէնութեան կեդրոնատեղին՝ ՂԱԼԱԹԻԱ, Օսմ. Պանքային դիմացը

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER Manufacturing Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պարզապատեայ կատարելութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակները եւ կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ակառ են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400էն աւելի պատուոյ վկայական եւ չքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Բազմաթիւ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած են։

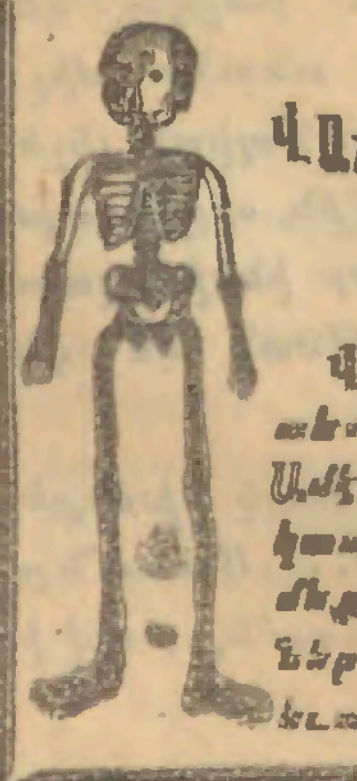
Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝

Բերա, Շիրաքի Ճամբայ, ԿալաթաՍէրայի դիմաց, Պօն-Մարշէի դէմը, Թիւ 343 կրկին։ Սկիւտար Զարըը Գոյու։

Ղալաթիա Սինկէր խան, Թիւնէլին առջեւ եւ Թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս, Սուլթան Համամ Թիւ 2, եւ ՍուլթանՊայազիտ Թրամվէյի կայարանին դիմաց Թիւ 18։

Գինեցուցակ ձրի կ'ընդունուի [illegible]։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՑԱՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԵՒ ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ
Կ. Պոլիս, Չաքմաքճըլար, Ճիւլամ Պէյ Խանի կից, թիւ 1.
Զէֆէր Սրէյտր մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ախտաբուժական եւ վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Ամէն տեսակ գոտիներ եւ կարծր լաստիկէ (լաստիկ) տարրականներ, տաւերի լեղիներ (...) տեսակ տեսակ դրիչներ (...), ելեկտրական մեքենաներ, [illegible], մանրադիտակներ (...), փոքր եւ մեծ մանրադիտակ, նոր տեսակի ակնոցներ կը գտնուին վաճառատանս մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՌՈՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Ուքազով արտօնուած Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ, իրեն յատուկ շէնքը։

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կ'ընդունի ԿԵԱՆՔԻ վրայ, և ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ, ցկեանս ապահովագրութիւն ՇՈԳԵԿԱՌՔՈՎ ԵՒ ՇՈԳԵՆԱՒՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ, ինչպէս նաեւ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ կոտրուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխն է ամբողջովին վճարուած	10,666,667 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	122,000,000 ֆր.
Ընկերութեան ապահովագրուածներուն վճարուած դրամագլուխ և վնասուց հատուցում	249,400,000 ֆր.
1901 տարւոյ մէջ գանձուած ապահովագին և տոկոս։	54,000,000 ֆր.

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել առ Թնիկըն Ընկերութեան յԱրեւելս Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՐԷՔԲԷՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH & MERCANTILE
ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԵԼ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1800ին

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	15,722,693	» »
1900ը տաւ. եր.	3,308,106	» »

NORTHERN INSURANCE COMP.
ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԻՆՇՈՒՐԸՆՍ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1836ին

Դրամագլուխ	3,000,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	5,898,800	» »
1901ի հասոյթը	1,332,600	» »

Այս ընկերութիւնք հաւասարապէս իրենց ընծայած բացարձակ վստահութեան համար դրամագլխի և պահեստի գումարաց տեսակէտով հրդեհի դէմ ապահովագրութիւններ կ'ընդունին շէնքերու, կարասեաց, վաճառքի եւն. ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳՆՈՎ. ԵՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ. ՔԱՆ ՈՐ ԵՒԻՑԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ
Մինչ այժմ հրդեհի վնասուց համար վճարուած գումար ԵՐԵՍՈՒՆ ՈՒԹ ՄԻԼԻՈՆ Անգլ. ոսկիէն աւելի կ'անցնի.

ՄԱՐԻԹԱՅՄ — MARITIME INSURANCE Co.
ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000, ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 130,000

Այս ընկերութիւնն եւս շոգենաւուց եւ առագաստանաւուց մէջ բեռցուած ապրանքներն և դրամարկղներն ինչպէս նաեւ ամենայն [illegible] կ'ապահովագրէ։ [illegible]

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ, Գ. Ե. ՍԵՐՈԲԵԱՆ — ՂԱԼԱԹԻԱ ՄԷՀՄԷՏ ԱԼԻ ՓԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻՒ 22

ՌԻՒԷՍԹԸՐՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎ. ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հատուցուած վնասներուն գումարը	Անգլ. ոսկի	6,000,000
Պահեստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	410,000

Հրդեհի [illegible] 100,000ի [illegible]

ՌԻՒԷՍԹԸՐՆ Ընկ.ը հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ, վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապէս կը հատուցանէ։

Տնօրէն Թուրքիոյ գործակալութեան, ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու Անամոլսա խան թիւ 20--21--22։

Գաւառաց մէջ գործակալներ եւ միջնորդներ կը փնտռուին։

ՄԱՆՕԹ.—Տեղայս ե՛ն մաեօր Փրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց պատրաստոյշը իրենց ճառոյթին հետ բաղդատմամբ 100%ին աւելի չէ, մինչդեռ «Ուեսթըրն»ինը 125% է, ինչ որ գերազանց երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր մըտացուցաց վրայ։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՐՄԱՆ ԸՆԴՀ. ՈՒԺԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՊՕՏՕՅԻ ԳԻՆԻ (VIN BAUDOT)

Պօտօի գինին՝ կլիսերոֆոսֆաթ, գինագինալ, քոլալ, գոգաւ, քաքաօյէ և վանիլիայէ բաղադրուած և մեծ խնամով պատրաստուած ազդու դեղ մըն է որ վաւերացուած է Կայս. բժշկական ժողովէն։ Պօտօի գինին մեծապէս կ'աւելցնէ մարմնական կորովը, այն կը ներարկէ ծանգեղերուն, և կը վերանորոգէ մարդուս առողջութիւնն ու կորովութիւնը։ Մասնաւորապէս կը յանձնարարուի կոթնաւ կամաց, տկարամարմին, սակաւարեան մարդոց, [illegible]։ Այս դեղին շնորհիւ ամէն տեսակ [illegible] կը բժշկուին, ինչպէս նաեւ այն [illegible]թիւնները ու անօրինութիւնները, որոնք առաջ կուգան [illegible]։ Նոյնպէս այս գինին շնորհիւ կը դարմանուին դժուարամարսութիւնը, ախորժակ չունենալը, փորհարութիւնը, [illegible] ցաւեր, [illegible]։ Վերոյիշեալ գինիէն շիշ մը գործածողներ իսկ կրնան [illegible] արդիւնքը տեսնել, իսկ քանի մը շիշ գործածողները բոլորովին կ'ապաքինին։

Այս դեղը կը գտնուի, Պոլսէն, Գտապեան էֆ.ի դեղի մթերանոցը և ուրիշ դեղարաններ։ 8—5

ԱԴԼԱՍ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
(ԼԻՄԻԹԸՏ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ, ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1808ԻՆ
ՃՈՐՃ Գ. ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՕՐՈՎ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՄԲՈՂՋՈՎԻՆ ՎՃԱՐՈՒԱԾ	ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ	1000000
ՀԱՏՈՒՑՈՒԱԾ ՎՆԱՍՆԵՐ	» »	15000000

Յիշեալ ընկերութիւնը շահաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ ամէն կարգի շէնք հրդեհի դէմ։
ՎՆԱՍՆԵՐՈՒ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ԱՏԵՆ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓՈՒԹԿՈՏՈՒԹԻՒՆ

Դեր-գործակալ ՆԻՔՈԼԱ ԺՈՐԺԱՍԻՍ
Կ. Պոլսոյ ընդհ. գործակալ ՃԱՄՍ ԿՐԹԼԻԱԼ
Գրասենեակ.— ՊՈԼԻՍ, ԹՕՄՍԸՆ ԽԱՆ, ԹԻՒ 11

ՀԱՃԻ ՇԱՀԻՆ

Մեծ Հայ վաճառատուն, պատրաստ և չափու վրայ հանդերձներու, Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի դէմ Թիւ 25։

Այս վաճառատան տէրը եւ հիմնադիրը Արթակ Մօսիկեան՝ իր յաճախորդներուն վստահութիւնը և համակրութիւնը գրաւած ըլլալով, յաջողութեան ամէն պայմաններով կը ներկայանայ իր այս ձեռնարկին մէջ։ Հրապարակին վրայ եւ ոչ մէկ վաճառատան մէջ նմանը չտեսնուած վարպետ ձեռաց մը միշտ ներկայ է եւ պատրաստ [illegible] հանդերձներու լաւ պատրաստութեան։ [illegible]

Կը խնդրուի ուշադիր կարդալ հետեւեալ խօսակցութիւնը.— Մեր հագուստը Հաճի Շահին վաճառատունէն առինք։— Ո՛ւֆ, ո՛վ պիտի կայ 69 [illegible] Ո՛վ պիտի հագնի մինչեւ [illegible] — Ինչ, չէ՞ք գիտեր, աշխարհ խմաց թէ Հաճի Շահին՝ խանին վերնայարկէն վար իջեր իր յաճախորդներուն դիւրութեան համար, եւ այժմ կը գտնուի Սուլթան Համամ, Հավուզլը խանի դէմ Թիւ 25 վաճառատանը։ Մարդը աժան հագուստ ծախելու հռչակուածին [illegible]։ Երկու տարի աժան վաճառատուն փնտռեց, փնտռեց, փնտռեց եւ վերջապէս գտաւ.... Հետեւաբար [illegible] թէ՛ գիներու [illegible]։ Անշուշտ գիտեք թէ հրապարակին վրայ միայն Հաճի Շահինն է որ ընկեր չունի, [illegible]։

—Այս ամենը [illegible] Հաճի Շահինէն առնենք մեր հագուստը եւ մեր բարեկամաց ալ յանձնարարենք։

Կիրակի օրերը բաց է վաճառատունը։ Մեկ գինը 2 զղ.։—Նորոգութեան [illegible]։

ԼԱ ԿԱՐՏԻԷՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
26 ԱՎ.ԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՓԷՌԱ ԲԱՐԻԶ

Շատ նպաստաւոր պայմաններով և գիներով կ'ապահովագրէ տուներ, խաներ, մթերանոցներ, գործարաններ եւն. եւն., ինչպէս նաեւ անոնց մէջ գտնուած ապրանքները և կարասիները՝ թէ՛ Կ. Պոլսոյ և թէ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Արագ եւ կանոնաւոր վճարումներ
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ ՏՆՕՐԷՆ
ԷԴՈՒ. ԿԸԼԱՎԱՆԴ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՑԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ, 67

Գոհացուցիչ քոմիսիոններ կը տրուին ծանօթ միջնորդներու։ Տնօրէնը գործակալներ կ'ուզէ այն քաղաքներուն մէջ ուր ներկայացուցիչ չունի։ Լաւ յանձնարարագիր կը պահանջուի։ 52—29